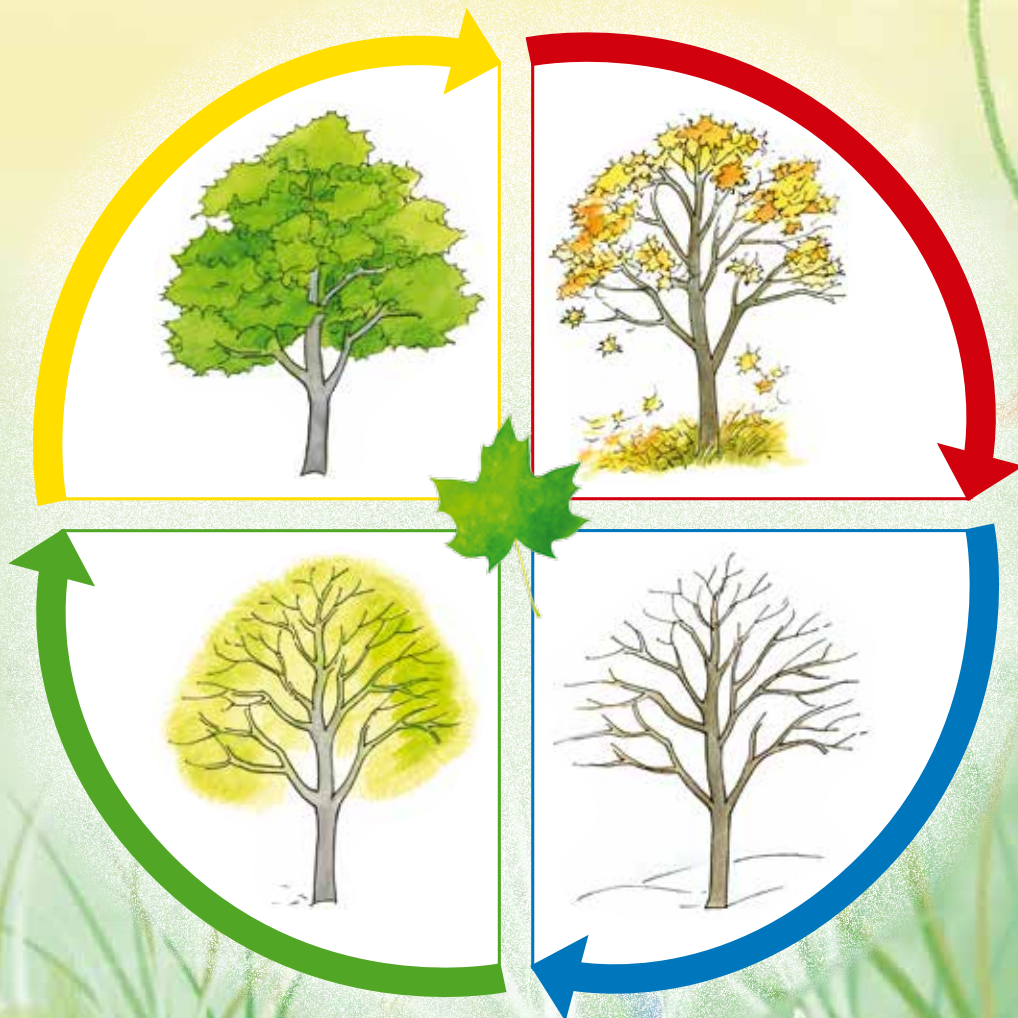

Kaja Pastarus * Heidi Öövel

LOODUSÕPETUSE TÖÖRAAMAT

I KLASSILE
1. OSA

Kaja Pastarus * Heidi Öövel

LOODUSÕPETUSE TÖÖRAAMAT

I KLASSILE
1. OSA

MINU NIMI ON _____

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Hariduslike erivajadustega
õpilaste õppevara arendamine

Kaja Pastarus, Heidi Öövel
Loodusõpetuse tööraamat 1. klassile. I osa (Juurdetrükk)

Tööraamat vastab põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppele

Tööraamatu koostamist konsulteeris Marika Padrik
Retsenseerinud Katrin Lõhmus, Margit Teller

Toimetanud Tiina Helekivi
Illustreerinud Ülle Meister
Tehniliselt toimetanud Andero Kurm
Kujundanud ja küljendanud Eve Kurm

Fotod: Andero Kurm 56 (talv), Wikimedia Commons

Raamatu väljaandmist on toetanud Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti riik programmi „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine“ kaudu.

Programmi viib ellu SA Innove.

Kõik õigused kaitstud. Igasugune autoriõigusega kaitstud materjali ebaseaduslik paljundamine ja levitamine toob kaasa seaduses ettenähtud vastutuse.

Autoriõigus: SA Innove, Kaja Pastarus, Heidi Öövel, 2014

ISBN 978-9949-524-04-4 (kogu teos)
ISBN 978-9949-524-05-1 (kogu teos: pdf)
ISBN 978-9949-524-06-8 (I osa)
ISBN 978-9949-524-07-5 (I osa: pdf)
ISBN 978-9949-524-08-2 (II osa)
ISBN 978-9949-524-09-9 (II osa: pdf)
ISBN 978-9949-524-25-9 (õpetajaraamat: pdf)

Trükiettevalmistus: Kirjastus Studium
Riia 15 b, Tartu 51010
Tel 7343 735, www.studium.ee

Trükk: OÜ Greif
Lohkva, Luunja vald
Tartumaa 62207

SISUKORD

Kool	5
Suvi	11
Sügis	16
Aed ja põld sügisel	20
Mets ja park sügisel	32
Loomad	45
Koduümbruse linnud	50
Koduloomad	58
Metsloomad	64

PILTSÜMBOLITE TÄHENDUSED

– **VÄRVI!**

– **LOE!** (eeldab lugemisostust)

– **ÕPI ÕUES!** (tund õues või õppekäik)

– **MÕTLE JA VASTA!** (vajadusel leitakse täpsem vastus küsimusele õpetaja abiga)

– **MÄRGI!** (märkida sobiv vastus ristiga)

Tööraamatu juurde kuulub õpetajamaterjal, mille leiab aadressilt www.hev.edu.ee

(Materjalid õpetajale -> Lihtsustatud õpe -> Loodusõpetus).

Tööraamatus on õpetajamaterjalis esitatud juhiste ja näidistele viidatud lühendiga ÕM.

KOOL

1. A. Vaata pilti.

B. Kuula lauset. Näita pildil. Vasta küsimustele.

1. Pildil on koolimaja. (Selles majas hakkavad lapsed õppima.)
2. (Kuhu lapsed lähevad?) Lapsed lähevad kooli.
3. (Mis lastel käes on?) Lastel on käes lilled. (Mis värvi on lilleõied? Kellele lapsed viivad lilli?)
4. Maja küljes lehvib lipp. (Mis värvid on lipul?)

ALGAB KOOL.

LAPSED LÄHEVAD KOOLI.

NAD VIIVAD ÕPETAJALE LILLI.

2. A. Mis on pildil? Näita ja nimeta.

B. Mis asjad peab Mari kooli kaasa võtma?

Leia kooliasjade pildid. Tee neile punane joon ümber.

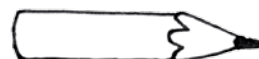
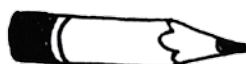
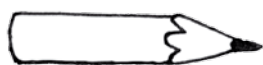
* Mis asjad võtab Mari kooli kaasa? Mis pildidel on joon ümber? Pildil on ...

* Mis asjad jätab Mari koju?

3. Vaata 1. rida (2. rida). Vaata esimest pilti.

Leia täpselt samasugune pilt. Tõmba joon ümber. Värvige see pilt.

* Vaata 1. rida (2. rida). Mis pildil on joon ümber? Pildil on ...

* Mis värvi on koolikott (pliiats)?

4. Koolimajad on erinevad. A. Näita väike / suur koolimaja. B. Mis värvi on koolimajad?

1.

2.

3.

4.

5. A. Mis värvi on sinu koolimaja? Vali sobivad värvipliatsid. Värvige pilt nende pliatsitega. B. Näita pildil: koolimaja, koolimaja uks, aknad, ...

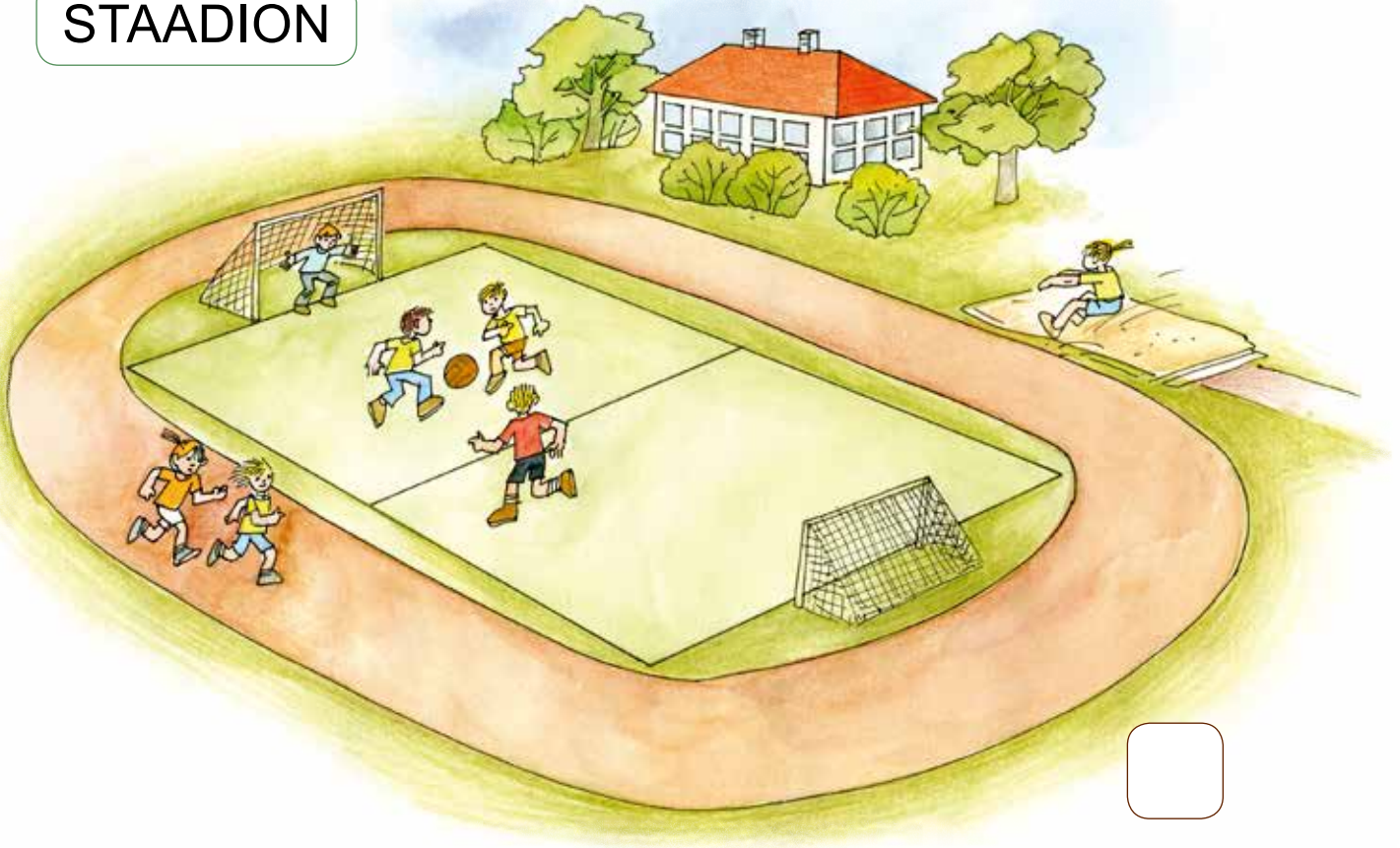
6. A. Vaata pilte. Need kohad on Mari kooli lähedal.

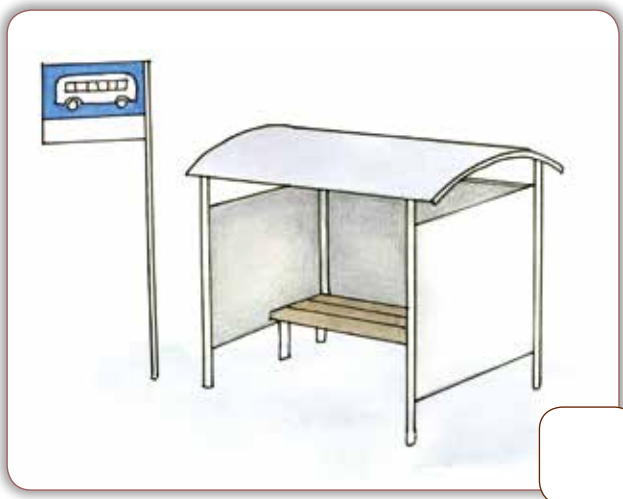
B. Mis on sinu kooli ümbruses? Tee õige pildi juurde rist.

Mari kooli juures on staadion. Staadionil lapsed jooksevad. (Näita.) Staadionil mängivad lapsed jalgpalli. (Näita.) Tüdruk hüppab kaugust. Ta hüppab liivakasti. (Näita.) Kõik lapsed teevad sporti. Staadion on spordi tegemise koht.

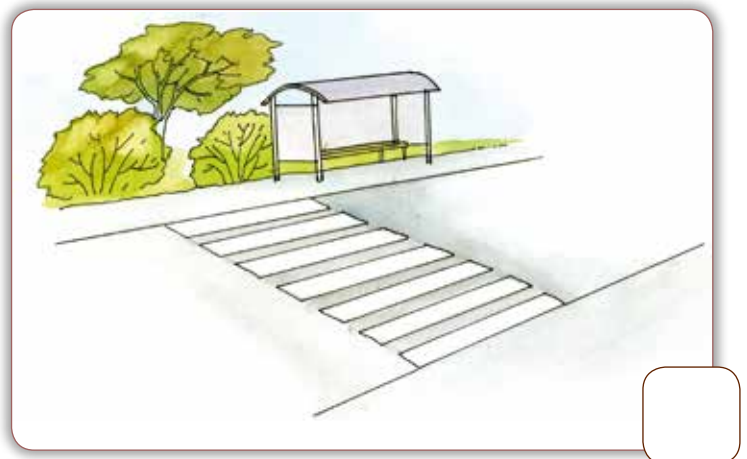
STAADION

* Kooli juures on bussipeatus. (Näita.)

* Sõidutee peale on joonistatud triibud. (Näita)
See on ülekäigurada. („sebra“).
Seda mööda saab üle sõidutee minna.

X

7. A. Mari koolimajas on palju ruume. Vaata pilti. Mis asjad on ruumis?

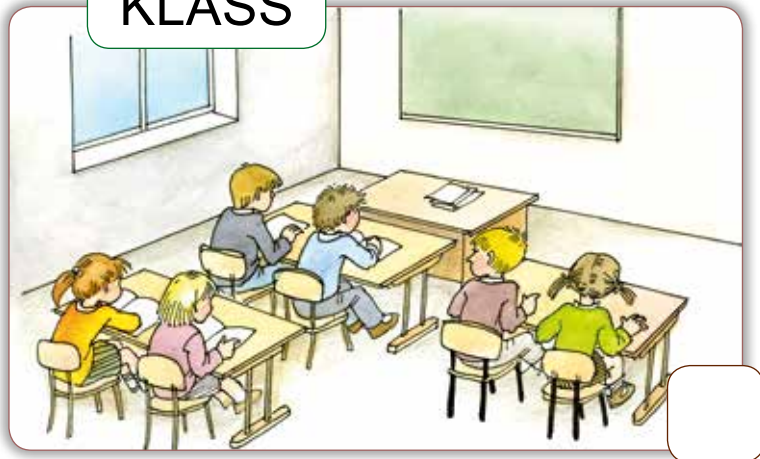
Mis ruum see on?

B. Leia õige pilt. Näita: võimla (söökla, ...). See on ... (mis ruum?).

Mida lapsed (õpetajad) võimlas (söoklas, ...) teevad?

C. Mis ruumid on sinu koolimajas? Märki pildid ristiga.

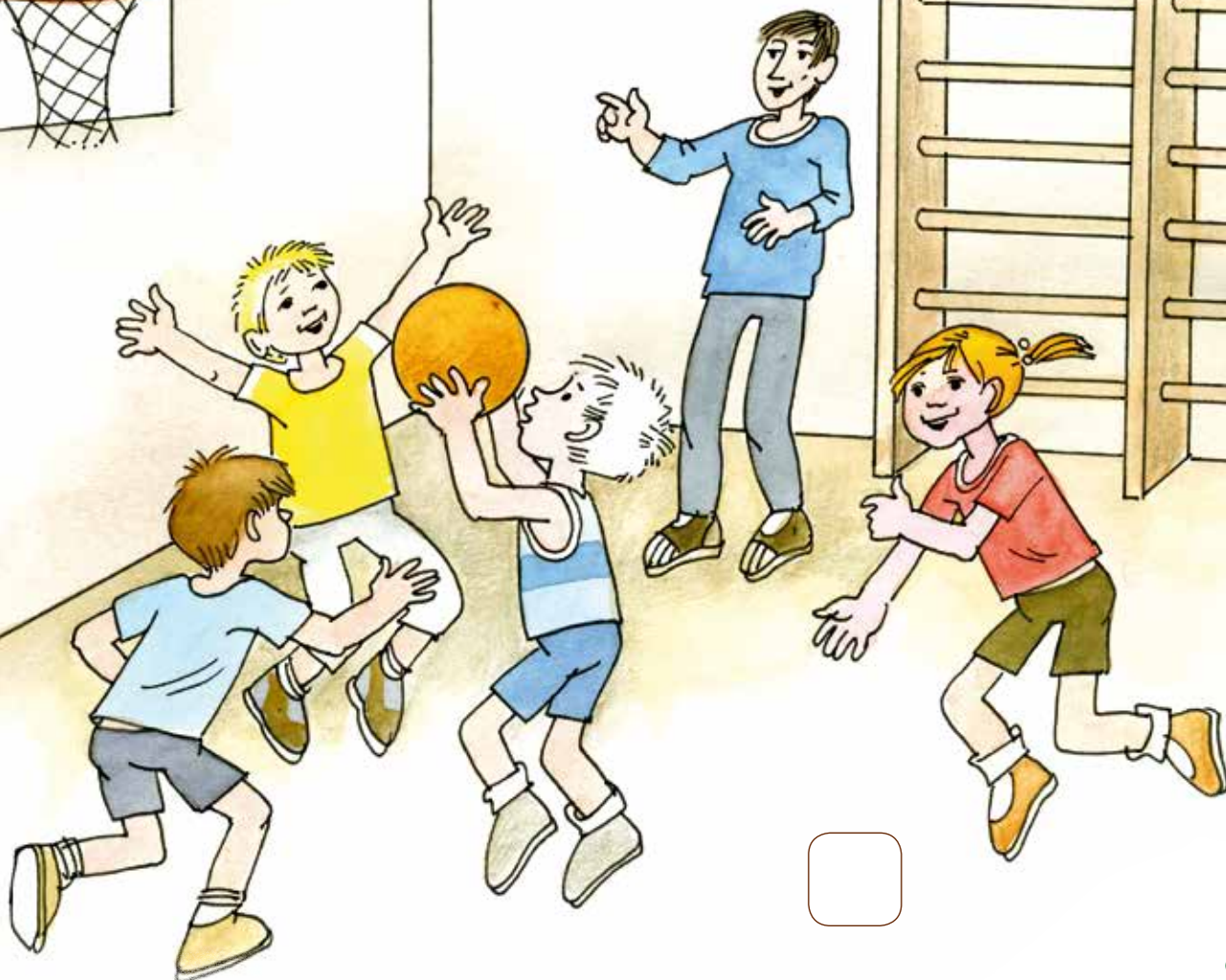
KLASS

ÕPE|TAJA|TE TUBA

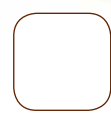
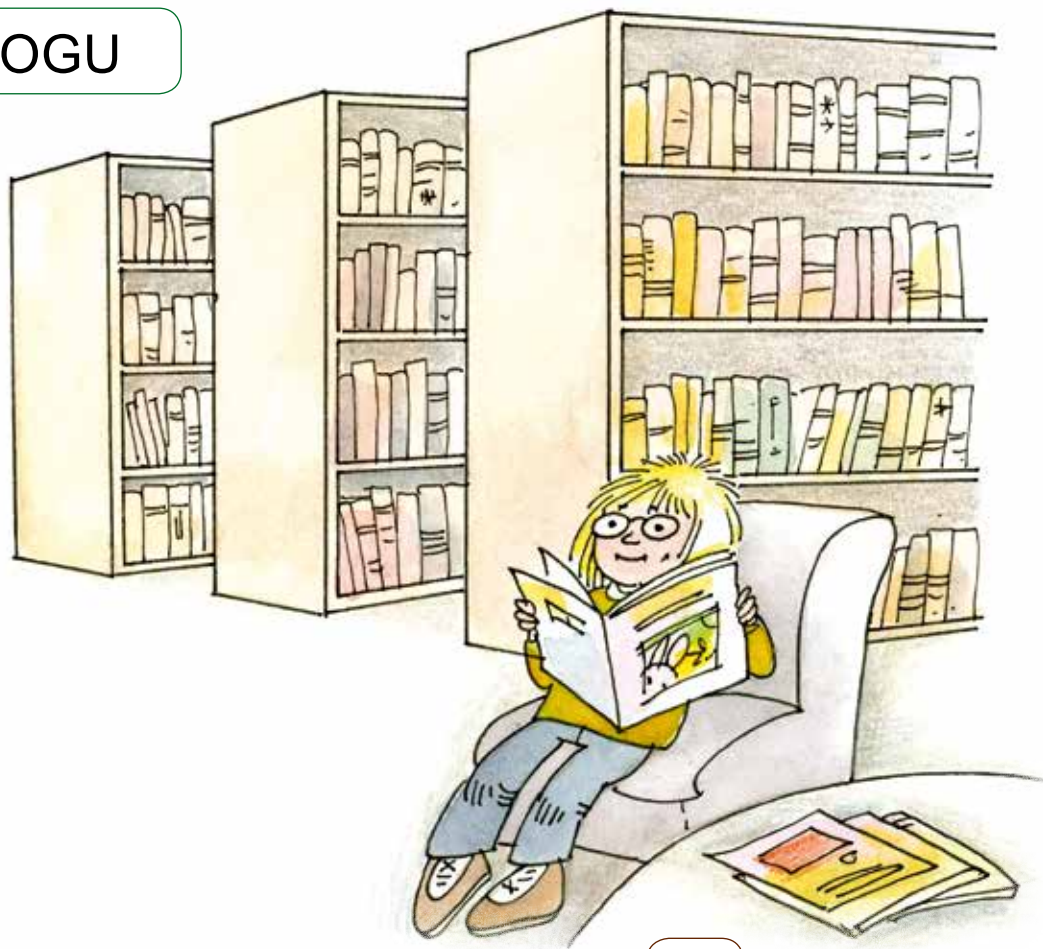

VÕIMLA

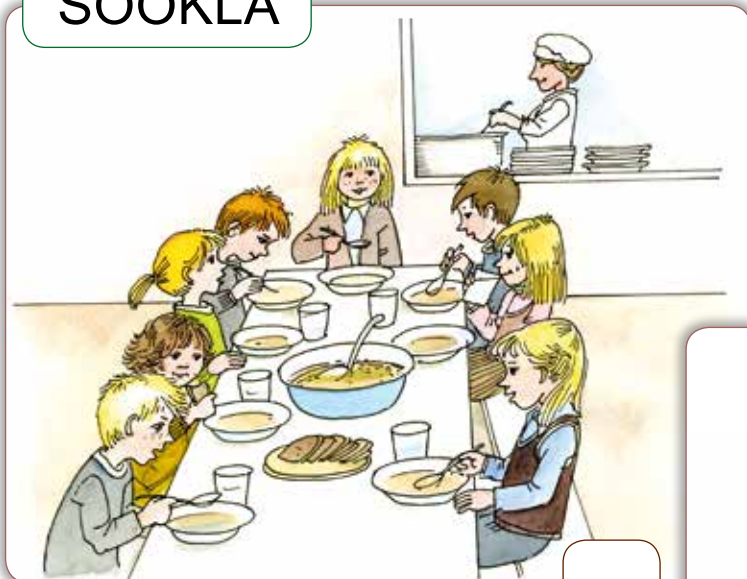

RAAMA|TU-KOGU

SÖÖKLA

ARSTI-KABI|NET

SUVI

1. Vaata pilti. Kuula. Näita pildil õiget kohta.

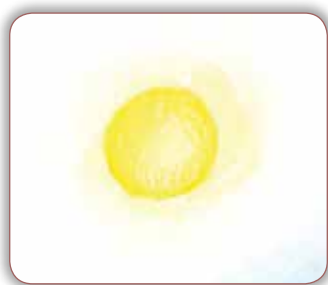
1. Taevas paistab päike. Päike soojendab maad. 2. Maja juures on põõsad. Põõsaste küljes on palju marju. 3. Põõsaste taga kasvab õunapuu. 4. Maja ees kasvab suur puu. See on vaher. Puul on rohelised lehed. 5. Suvel õitsevad lilled. 6. Lapsed on õues. Mida lapsed õues teevad? (Poiss ujub. – Tiigis on vesi soe. Päike teeb vee soojaks.)

SUVI

PILDIL ON S _ _ _ . (mis aastaeg?)

2. Leia suurelt pildilt samasugused kohad.

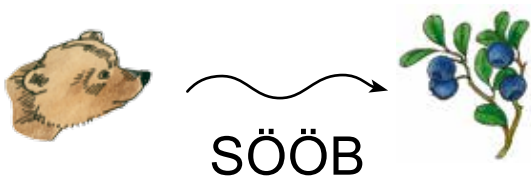

3. A. Mida näed pildil? B. Vaata pilti. Kuula. Näita pildil õiget kohta.

1. Taevas on päike ja pilved. 2. Pildil on mets. Metsas kasvavad puud. 3. Metsas on palju loomi. Mis loomi näed pildil? 4. Karu sööb mustikaid. 5. Rebane püüab hiirt. 6. Jänes vaatab ringi. 7. Puu otsas on orav. 8. Puu otsas on rähn. 9. Toonekurg otsib süüa. 10. Vares lendab.

C. Mis loom on pildil? Mida karu (rebane) sööb? Moodusta laused.

X 4. A. Mida lapsed suvel teevad? Näita pilti. Mõttele lapsele nimi. Ütle lause.
 B. Mida lapsel läheb vaja? Ühenda sobivad pildid joonega.
 C. Mida sina suvel tegid? Märki sobiv pilt ristiga.

5. Mari joonistas kaks pilti. Ta jättis midagi joonistamata.
Mis on pildil puudu? Ühenda joonega.

6. A. Vaata väikeseid pilte. Mis on pildil?

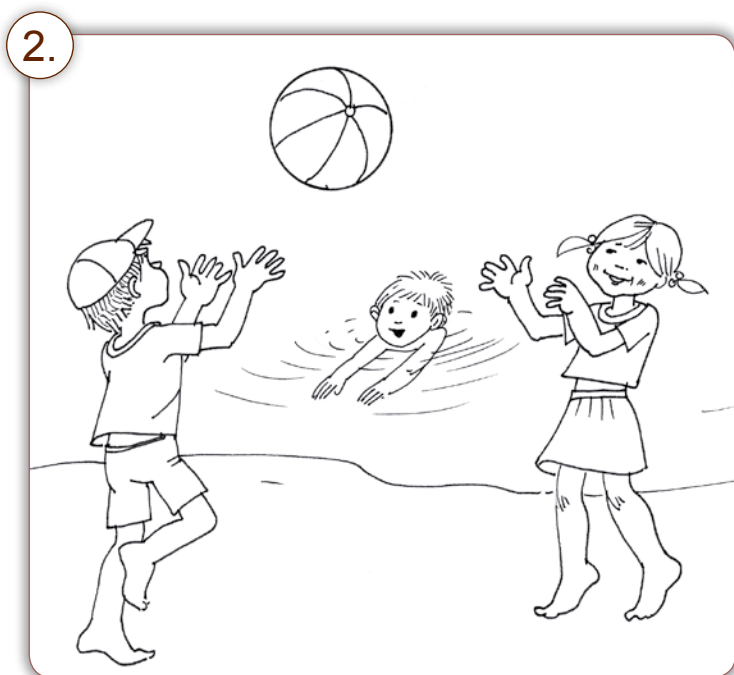
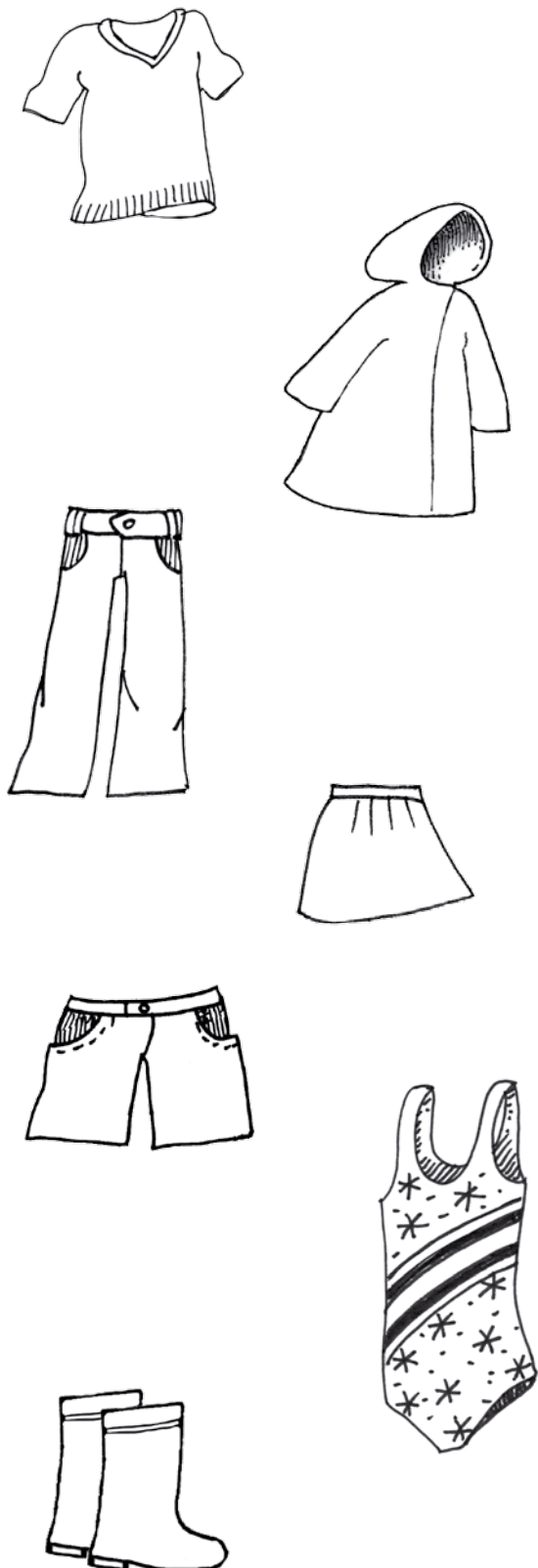
Näita õiget pilti: seelik, särk, pikad püksid, lühikesed püksid, vihmajope, trikoo, kummikud.

B. Vaata suuri pilte. Kuula. Ütlen midagi valesti. Paranda minu viga.

1. pilt: Sajab vihma. Mari hüppab lombis. Tüdrukul on kleit seljas.

2. pilt: Päike paistab. Ilm on soe. Lapsed mängivad rannas. Neil on joped seljas.

C. Mida paned suvel selga? Ühenda joonega sobivad pildid.

SÜGIS

SUVI LÖPPES.

ALGAB SÜGIS. Sügisel on õues teistmoodi kui suvel.

1. A. Vaata suurt pilti. Kuula. Näita pildil õiget kohta.

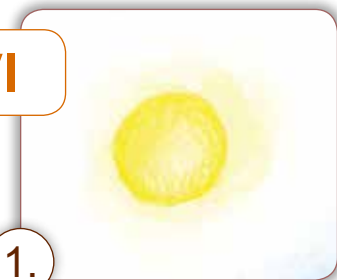
B. Võrdle pilte (õpetaja küsimuste toel, vt ÕM lk 17)

SÜGIS

PILDIL ON S _ _ G _ _ S . (mis aastaeg?)

SUVI

1.

2.

3.

2. A. Sügis võib olla erinev. Kuula. Leia õige pilt.

1. Sügisel sajab vihma. Puhub külm tuul. 2. Sügisel paistab päike. Taevas on mõned pilved.

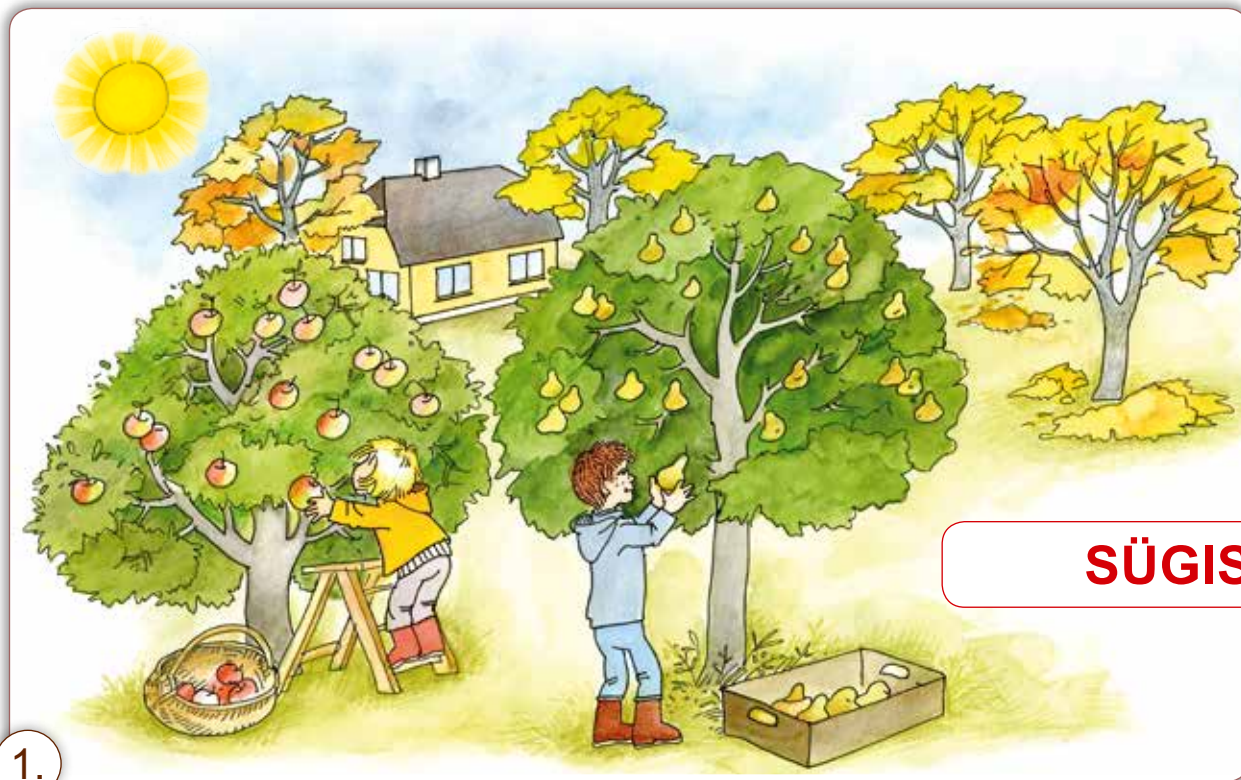
B. Mida teevad lapsed õues? (1. pilt: ... 2. pilt: ...)

C. Võrdle. Näita pildil õiget kohta.

1. pilt: Mõnel päeval paistab ... (mis?). 2. pilt: Mõnel päeval sajab ... (mida?).

1. pilt: Puu okste küljes on lehed. Mis värvi on puu lehed?

2. pilt: Mis juhtub sügisel puu lehtedega? Kuhu lehed kukuvad?

SÜGIS

S _ _ _ S

X

3. A. Millistel piltidel on sügis? Tee sobivate piltide juurde „X“ .
B. Mis aastaeg on teistel piltidel? (suvi, sügis)

1.

2.

3.

4.

4. A. Näita õiget pilti: suvi / sügis.
B. Mida kasutad suvel / sügisel? Ühenda sobiva pildiga.

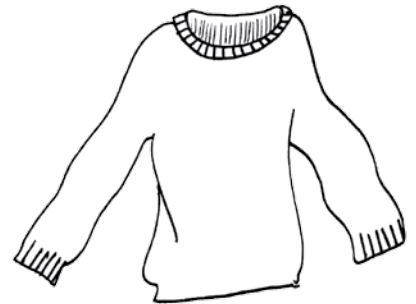

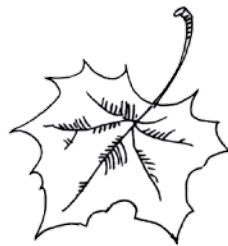
5. A Mis on pildil? Näita ja nimeta.

B. On sügis. Mari ei tea, mida õue selga panna. Aita Maril valida.

Mida paned sügisel selga / jalga? Värvige sobivad pildid.

6. Ühenda paarilised. Värvige õpetaja korralduste järgi.

AED JA PÕLD SÜGISEL

1. A. Vaata pilti. Mis on pildil? B. Kuula lauset. Näita pildil õiget kohta.

Pildil on maja. Maja kõrval on aed. Aias kasvavad puud.

Õunapuu otsas kasvavad õunad. Pirnipuu otsas kasvavad pirnid.

Ploomipuu otsas kasvavad ploomid. Aias kasvavad põõsad.

Aias on peenrad. Peenral kasvavad herned, sibulad ja lilled.

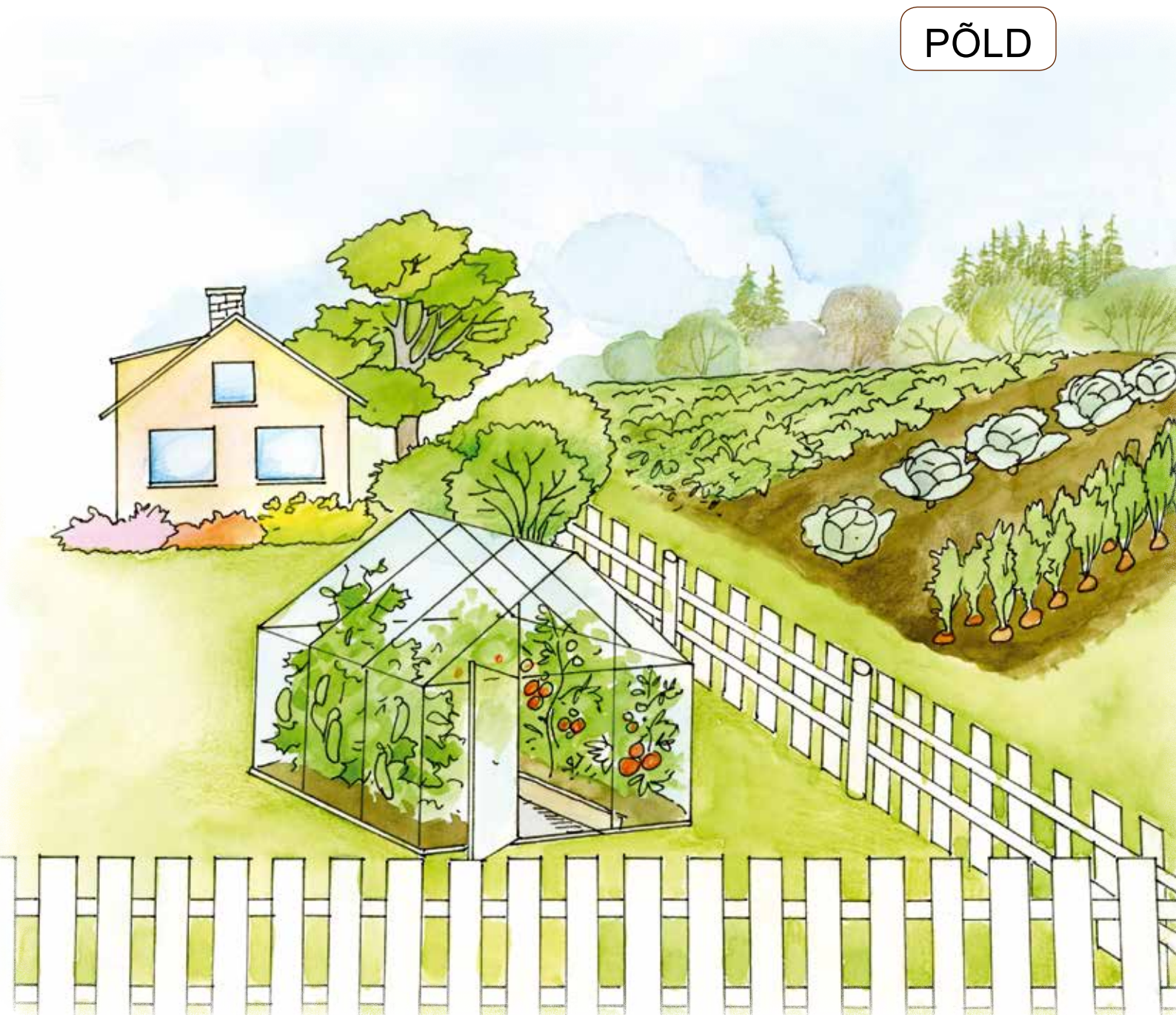
AED

Aias on kasvuhoone. Kasvuhoones kasvavad tomatid ja kurgid.
Aia taga on põld. Põllul kasvavad porgandid, kapsad ja kartulid.

PÕLD

Praktiline ülesanne

1. Too klassi õunu, pirne ja ploome.

Õpetajale: nimetamine, värvuse nimetamine, sobitamine pildiga (puuvili → pilt, pilt → vastav puuvili); puuviljade mõõtmine käte abil, järjestamine (alates suurimast/väikseimast), rühmitamine (suuruse, värvuse, ka kuju (abiks etteantud kujundid) järgi).

2. Pane silmad kinni. Maitse. Mis puuvili see oli?

2. A. Aias kasvavad puud. Näita pilti ja nimeta. See on ... (mis puu?)

B. Iga puu otsas kasvab midagi (alumine pildirida). Näita pilti. Nimeta: See on ... .

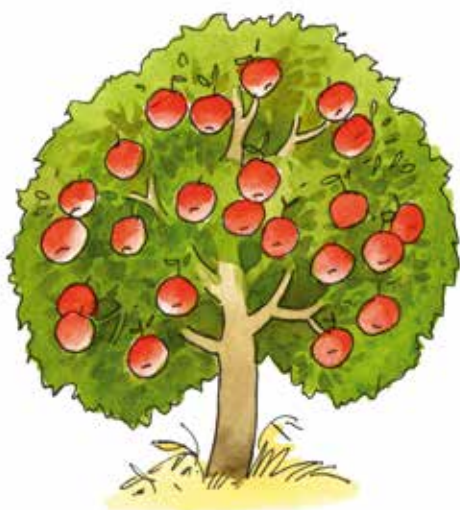
C. Ühenda sobivad pildid (puuvili ja puu).

Õunapuud otsas kasvavad ... . (Õpetaja näitab puuvilja pilti, laps nimetab ja ühendab sobivad pildid joonega).

Kokkuvõte (õpetaja): Pirnipuu (õuna-, ploompuu) otsas kasvavad ... .

Õun, pirn ja ploom on puuviljad.

PUUD

PUU-VILJAD

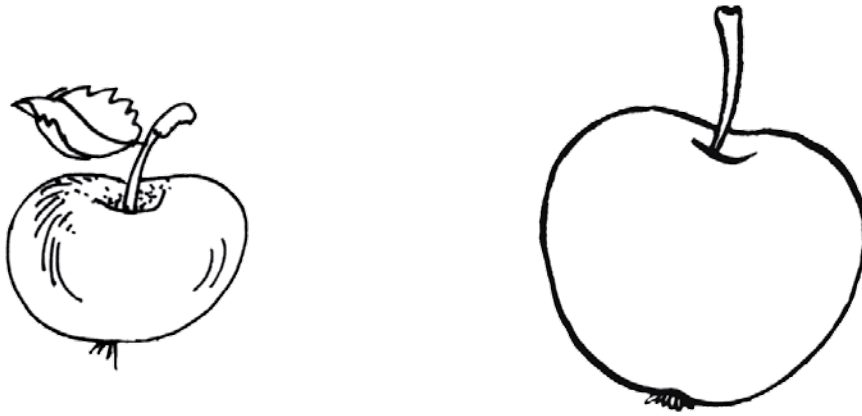

3. Pildil on kaks puuvilja. Need on ... (mis puuviljad?).

A. Näita: väike õun, suur õun.

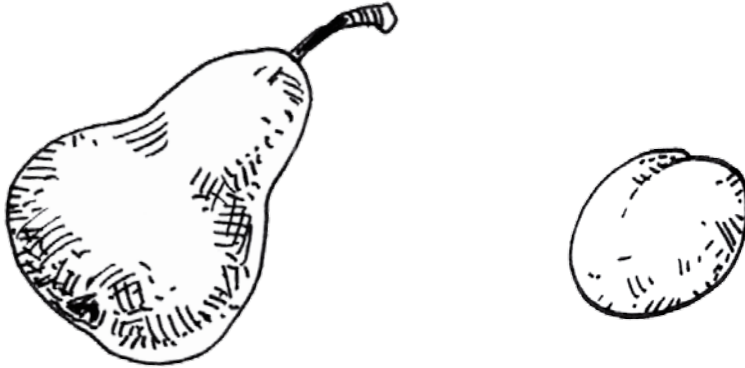
B. Kuula lauset. Värv pilt. Suur õun on kollane. Väike õun on punane.

4. A. Mis puuvili on pildil? Näita ja nimeta.

B. Võrdle puuviljade suurust (suurem / väiksem).

C. Kuula lauset. Värv. Ploom on sinine. Pirn on roheline.

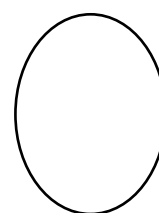
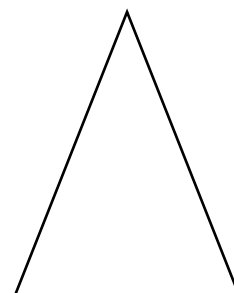
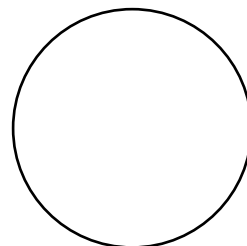

PIRN }
PLOOM } ON { SUUREM }
          }   { VÄIKSEM } KUI ...

5. A Näita ja nimeta puuviljad.

B. Leia puuvilja pildi vari. Ühenda joonega (puuvilja ja varju pilt).

C. Leia sobiv kujund. Ühenda joonega (puuvilja pilt ja kujund).

Praktiline ülesanne

1. Käisin turul (poes). Ostsin endale süüa. (Teen salatit / keedan suppi). Mida ostsin? See on ... (nimetamine).

Õpetajale: sobitamine pildiga (vili → pilt, pilt → vastav vili), värvuse nimetamine; sama rühma kuuluvate viljade mõõtmine käte abil, järjestamine, rühmitamine.

2. Pildid AED, PÕLD (pildile osutamine, vastamine). Kus kasvavad kartulid (kapsad, ...)?

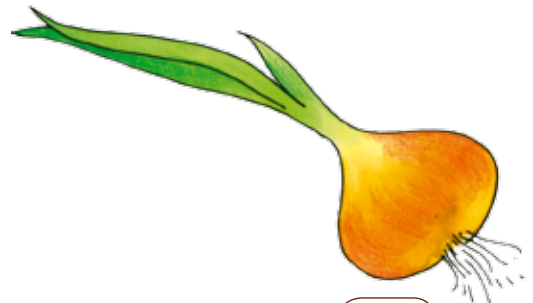
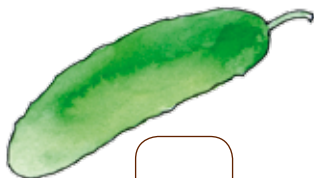
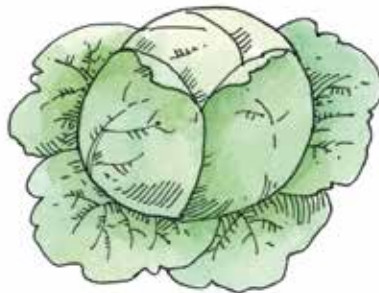
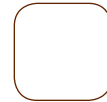
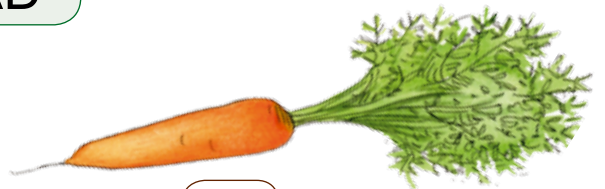
X

6. A. Mis on pildil? Näita ja nimeta.

Ma söön ... (pildid, laps nimetab). Ma teen nendest köögis süüa. Need on köögiviljad.

B. Mis köögivili sulle maitseb? Tee pildi juurde kasti „X“.

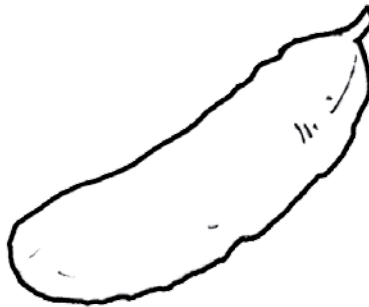
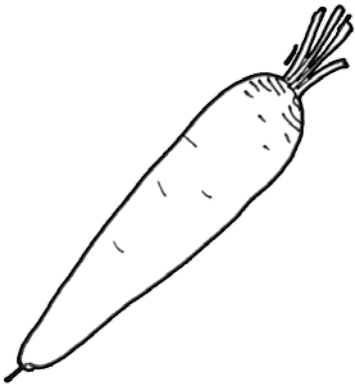
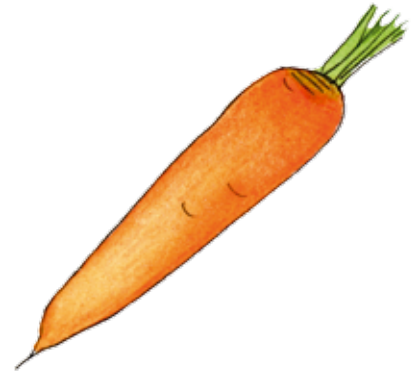
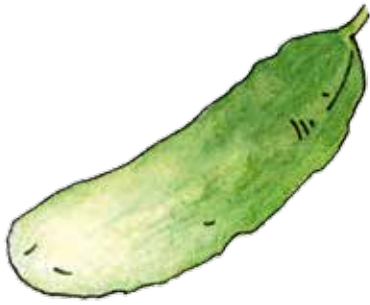
KÖÖGI-VILJAD

7. A. Mis köögiviljad on pildil? Näita pilti. Nimeta.
B. Ühenda paarilised.
C. Värvige pildid.

* Sa värvisid ... (mis köögivilja pildi?) Mis värvi on sinu tomat (kurk, porgand)?

8. Värvige ühesuurused kartulid kollaseks.

* Mitu kartulit sa värvisid?
Näita kõige suuremat kartulit. Kõige suurem kartul on mis värvi?

9. A. Piira joonega porgandid (kartulid, kapsad, ...).

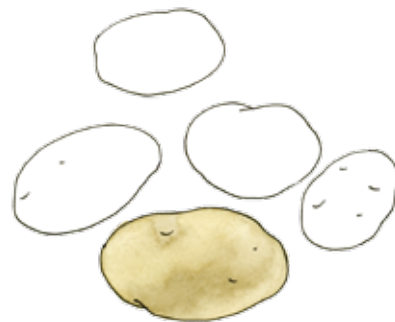
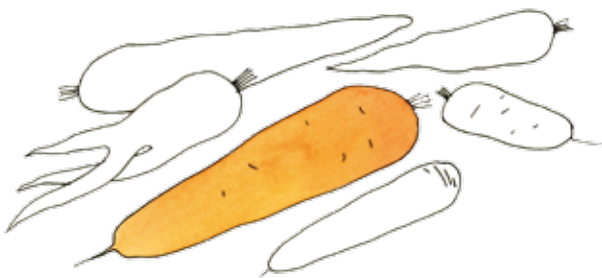
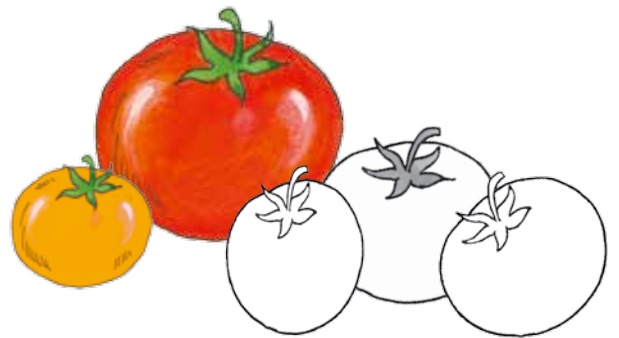
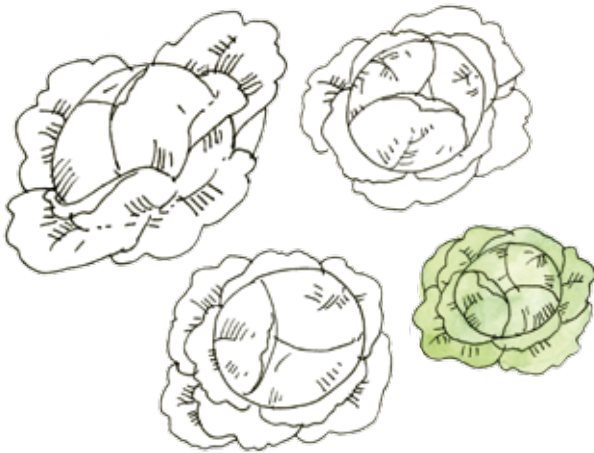
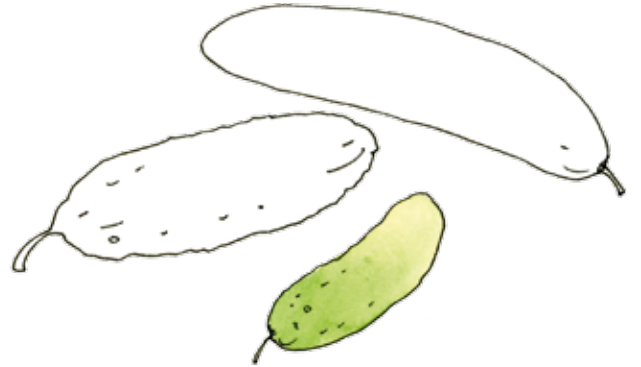
Näita ja nimeta: Need on ... (kartulid, ...).

B. Mari värvis köögiviljade pilte. Näita õiget pilti. Vasta.

(Nt: Kõige väiksem kurk on mis värvi?)

Üks sibul on ära värvitud. See sibul on kõige ...)

C. Värvü köögiviljad õiget värvi.

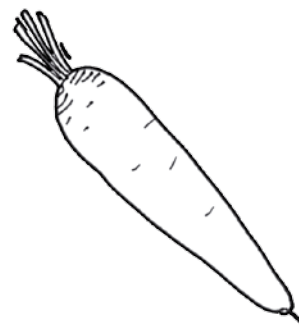
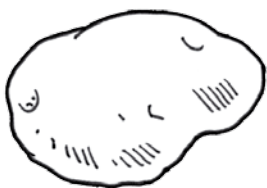
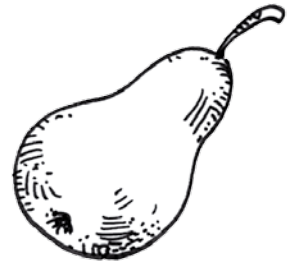

10. A. Mis on pildil? Näita ja nimeta järjekorras. (1. rida: ...; 2. rida: ...; 3. rida: ...)

B. Üks pilt ei sobi ritta. Mis pilt ei sobi? Mis sobivad kokku? Värvige need pildid.

PUU-VILJAD

KÖÖGI-VILJAD

11. A. Vaata fotosid. Mis on pildil? Näita ja nimeta.

B. Näita pildil: *Mari. Mihkel.* Mari kõrval on *mis*? Mihkli kõrval on *mis*?

1. Mari korjab puuvilju. Ta paneb puuviljad korvi.

Mida Mari paneb korvi? Näita pilti. Nimeta.

2. Mihkel võtab köögivilju. Ta paneb köögiviljad ... kuhu?

Mida Mihkel paneb kasti? Näita pilti. Nimeta.

C. Ühenda sobivad pildid joonega.

(Mis viljad lähevad korvi? Mis viljad lähevad kasti?)

MARI

MIHKEL

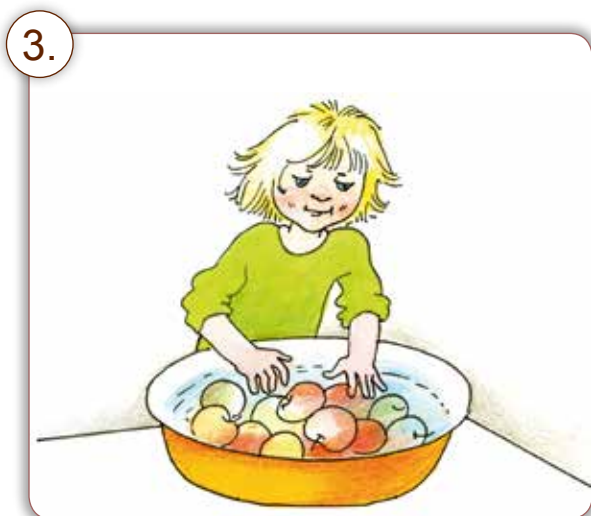
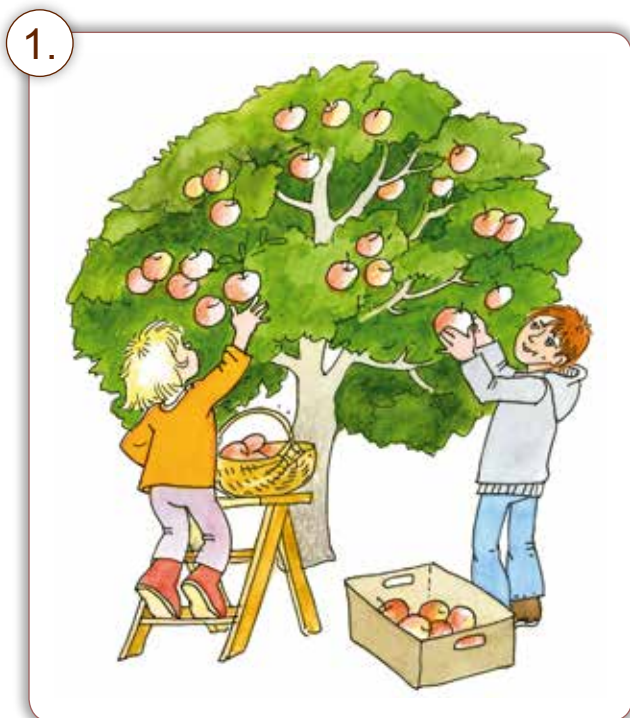

* Mis puuviljad on korvis? Mis köögiviljad on kastis?

12. Lapsed söövad pannkooke. Koogi peal on õunamoos.
Kuidas saab õunamoosi? Vaata pilti. Vasta küsimustele.

1. pilt: Kes on pildil? Mida lapsed teevad? Kus lapsed korjavad õunu?
2. pilt: Mida Mihkel teeb? Kus on õunad?
3. pilt: Kes peseb õunu? Mida Mari peseb? (Miks peab õunu pesema?)
4. pilt: Mis ruum on pildil? Mis on laual? (Näita ja nimeta.)
Mida ema teeb? Millest ema keedab moosi?

Soovitus: järjestada paljundatud ja väljalõigatud pilte.

- 13. A. Vaata 1. (3.) rida.** Vali üks pilt. Sellel pildil on ... . (Teised lapsed näitavad sama pilti.)
Vaata pilte (keskmine rida). Lõpeta lause. (Nt Purgis on ... mis? Kausis ... .)
B. Millest saab teha moosi (mahla, salatit, ...)? Ühenda sobivad pildid.

MOOS

MAHL

SALAT

Mida saab veel puuviljadest (köögiviljadest) teha?

METS JA PARK SÜGISEL

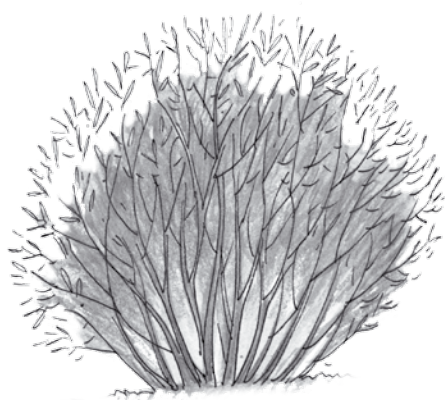
1. Kuula. Leia pilt: üks puu, palju puid; üks põõsas, palju põõsaid.

ÜKS PUU

PALJU PUID

ÜKS PÕÕSAS

PALJU PÕÕSAID

2. A. Mari vaatab pilti. Mida Mari pildil näeb?

B. Kuula lauset. Leia pildil õige koht. Kas ütlesin õigesti? Kui vaja, paranda minu viga.

1. Taevas paistab päike.
2. Metsas kasvavad puud ja põõsad.
3. Puude lehed on rohelised.
4. Puu all kasvavad maasikad.
5. Puu otsas istub vares.
6. Toonekured lendavad lõunamaale.
7. Karu ehitab magamiseks pesa.
8. Rohu sees on kaks jänest.
9. Rebane ajab jänest taga.
10. Orav hüppab puu oksal.

3. Leia suurelt pildilt samasugused kohad.

Praktiline ülesanne

1. Tooge klassi järgmiste puude lehti: kask, vaher, tamm.
2. Tooge klassi ka kuuseoks ja männioks, kuusekäbi ja männikäbi.
3. Kasutage toodud materjali järgnevate ülesannete täitmisel näidistena.

4. **A.** Mis puu on pildil? Leia laualt selle puu leht. (Puulehtede võrdlemine vt ÕM lk 16.)
B. Näita pildil: roheline kase (tamme, ...) leht.
C. Näita kase (tamme, ...) lehte (klassi toodud lehti). Mis värvi on ...leht sügisel?
D. Värvige puulehe pilt sügisvärvides.

KASK
KASED

LEHT
LEHED

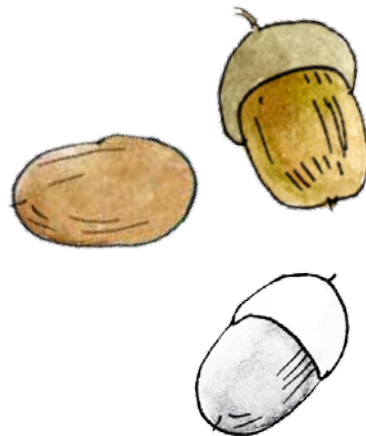

TAMM
TAMMED

LEHT
LEHED

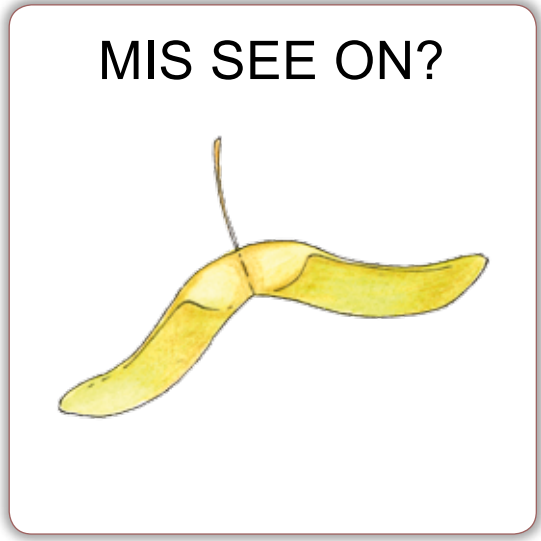
TÕRU
TÕRUD

**VAHER
VAHT|RAD**

**LEHT
LEHED**

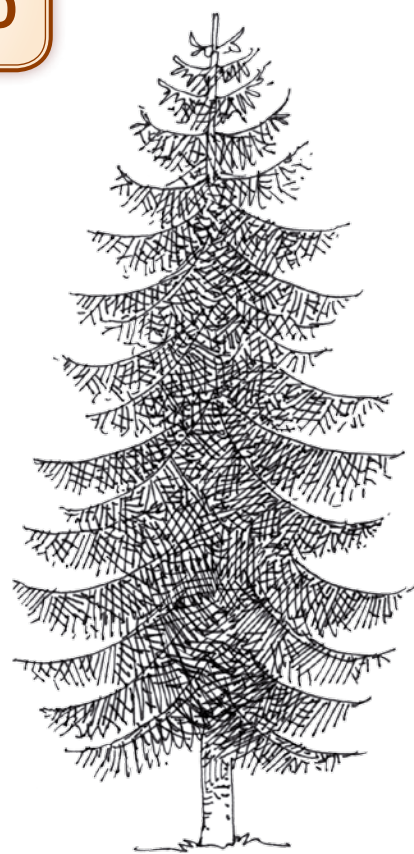

5. Mis puu on pildil? Leia laualt selle puu oks.
Leia laualt selle puu käbi.

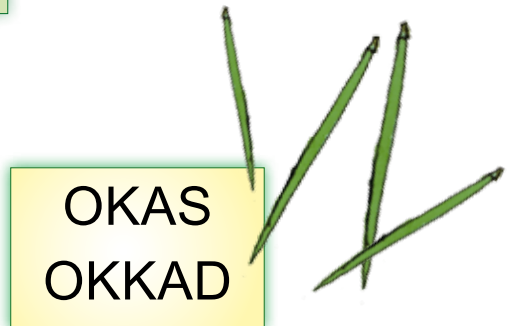
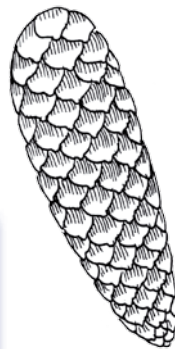
**KUUSK
KUUSED**

KUUSE OKS

**KÄBI
KÄBID**

**OKAS
OKKAD**

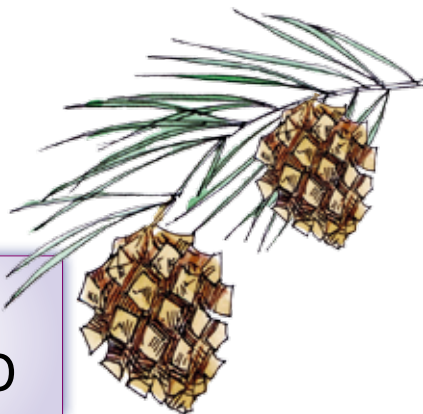
MÄND
MÄNNID

MÄNNI OKS

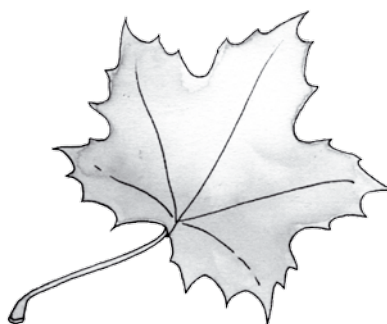
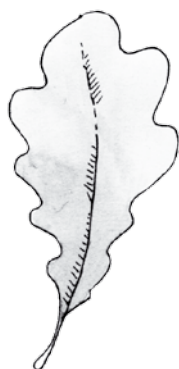
KÄBI
KÄBID

OKAS
OKKAD

6. A. Mis on pildil? Näita ja nimeta.

B. Ühenda joonega puu ja tema osad (viljad, käbid, lehed).

7. A. Vaata pildil vahtrapuud. Sügisel kukuvad puude lehed maha.

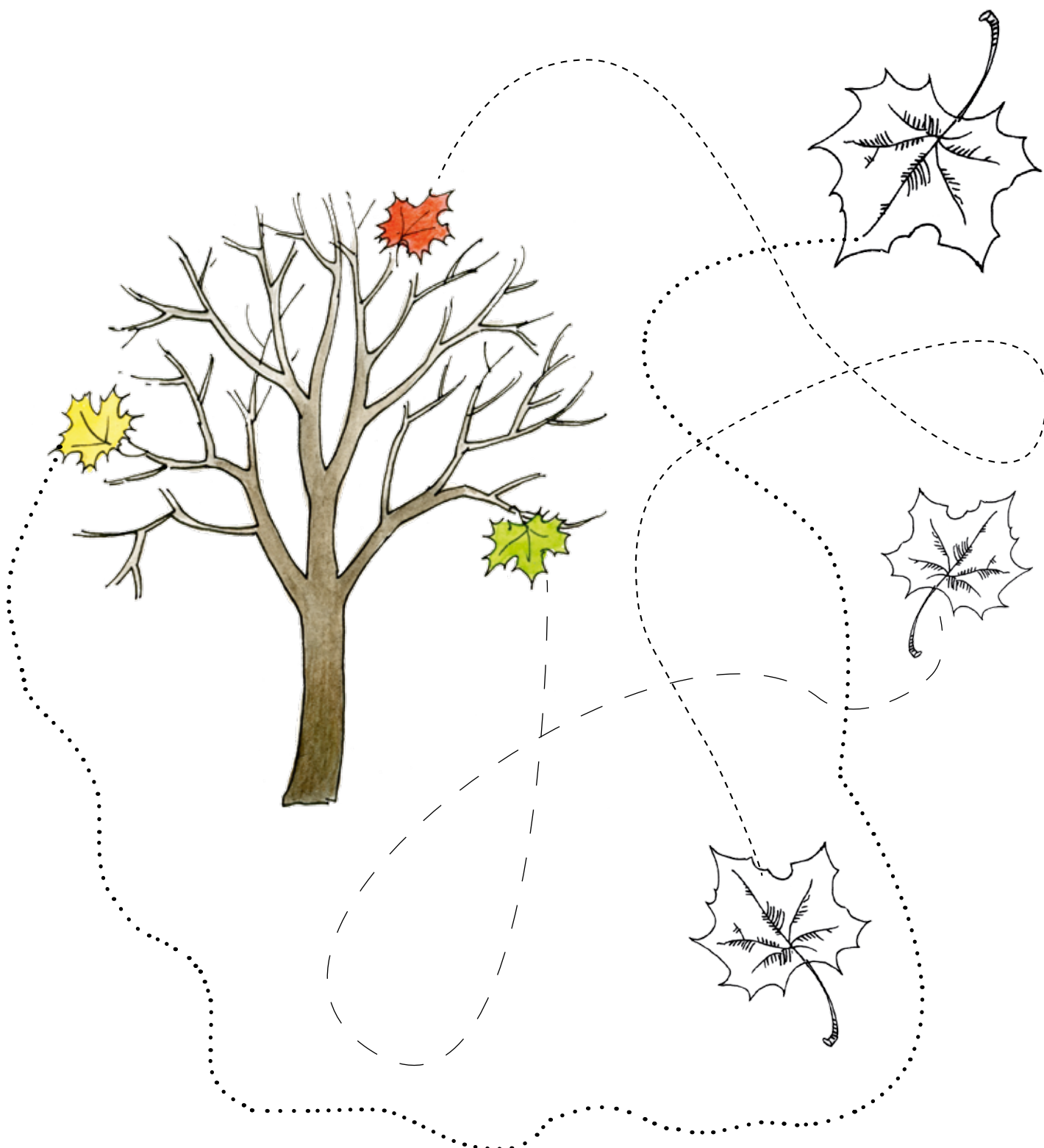
Mitu lehte on veel puu küljes? Mis värvi on vahtra lehed?

B. Vali lehtedega sama värvi värvipliatsid. Mitu pliatsit pead võtma? (3)

Mis värvid valisid? (roheline, kollase, punase).

C. Leia roheline leht. Võta sama värvi pliats. *Tuul hakkas puhuma. Roheline leht lendas puu otsast minema. Kuhu leht lendas? Liigu näpuga mööda joont. Tõmba joon roheliseks. Kuhu lendas roheline leht? Näita. (Sama teist värvi lehtedega).*

D. Värvi vahtralehed. (Õpetajale: paarilised värvitakse ühte värvi, nt rohelise joone lõpus olev leht roheliseks jne.)

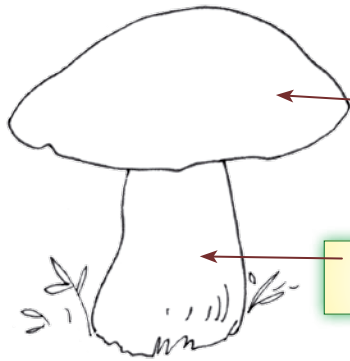
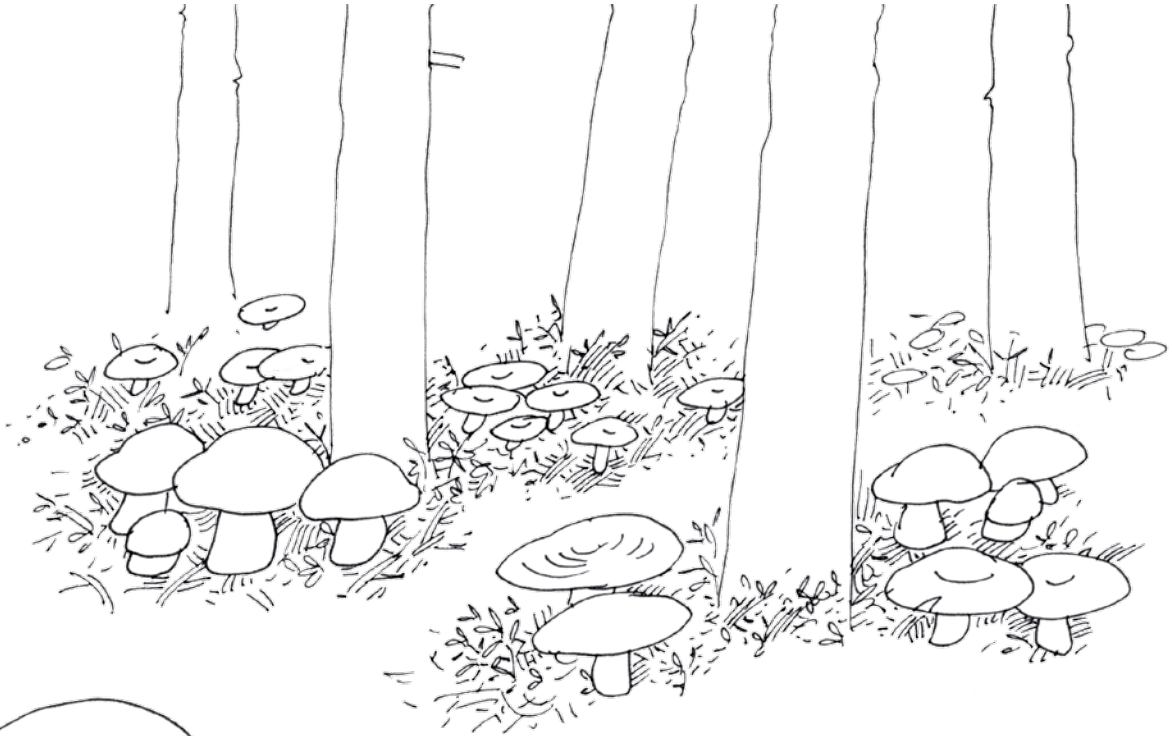
8. A. Kuula. Vaata pilti.

Ühel päeval läks Mari metsa kõndima. Metsas oli palju puid. (Näita puid.) Äkki märkas Mari jalgade ees midagi pruuni. Mari ei teadnud, mis see on. Ta kükitas ja uuris seda. Äkki Mari hüüdis: „Oo, ma tunnen seda!“ Mille leidis Mari metsast? Näita pildil. Nimeta.

B. Kus seened kasvavad? Mis aastaajal sa korjad seeni?

C. Näita pildil seene kübar / seene jalg.

D. Värviseene kübar pruuniks.

KÜBAR

JALG

SEEN
SEENED

9. Loe laused. Värviseene pilt.

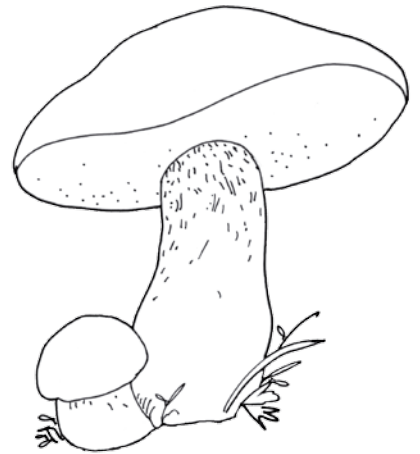

METSAS KASVAB SEEN.
SEENE JALG ON VALGE.
SEENE KÜBAR ON PUNAINE.

 10. Milliseid seeni sina tunnend? Värvide kõrval olev seenepilt samasuguseks.
(vt ÕM lk 7)

PURAVIK

PILVIK

KUKE-SEEN

KÄRBSE-SEEN

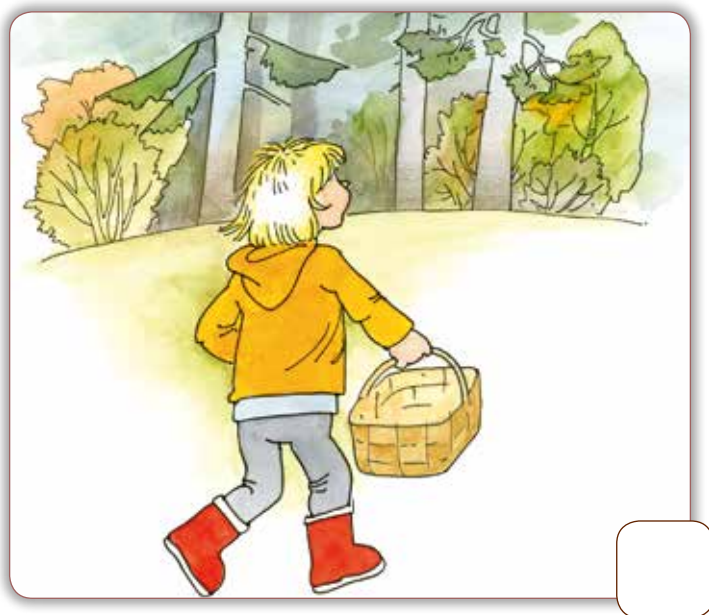

MIHKEL

KÄRBSE-SEEN ON MÜRGI|NE!

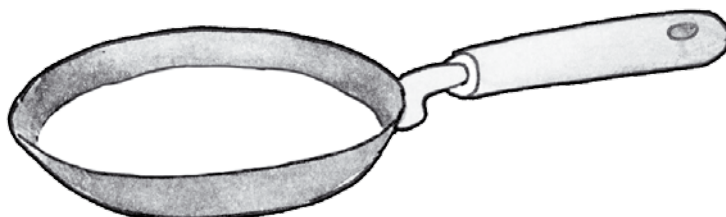

11. A. Vaata pilte. Mida Mari pildil teeb? B. Järjesta pildid. Kirjuta number ruudu sisse.

12. A. Vaata pilte. Mida tegi Mari ema seentest?

B. Joonista tühja purgi sisse 2 väikest seent. Joonista tühjale pannile 1 suur seen.

LOOMAD

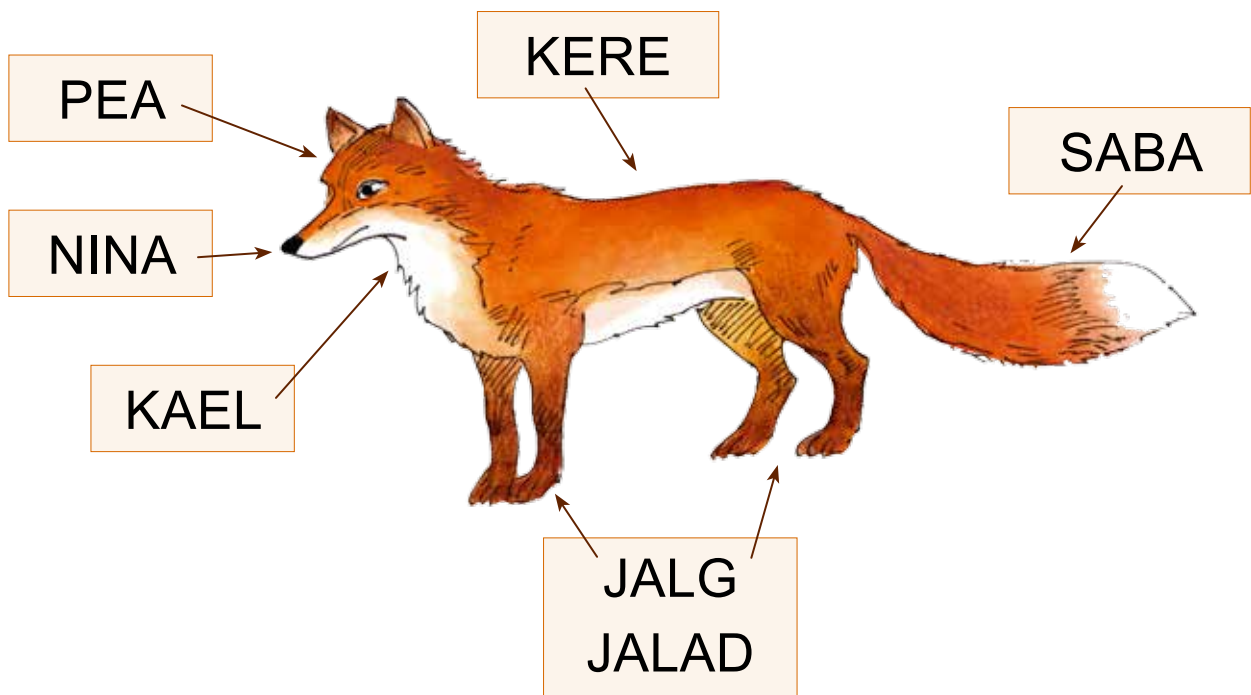
1. A. Kuula.

Mari sõitis rattaga mööda teed. Tee läks metsast mööda. Äkki nägi Mari metsa ääres ühte looma. „Kes see on?“ mõtles tüdruk. Mari ei tundnud seda looma. Kodus joonistas Mari sellest loomast pildi. Vaata pilti. Kes on pildil?

B. Kuula. Näita vastav kehaosa: pea, kael, kere, jalad, saba.

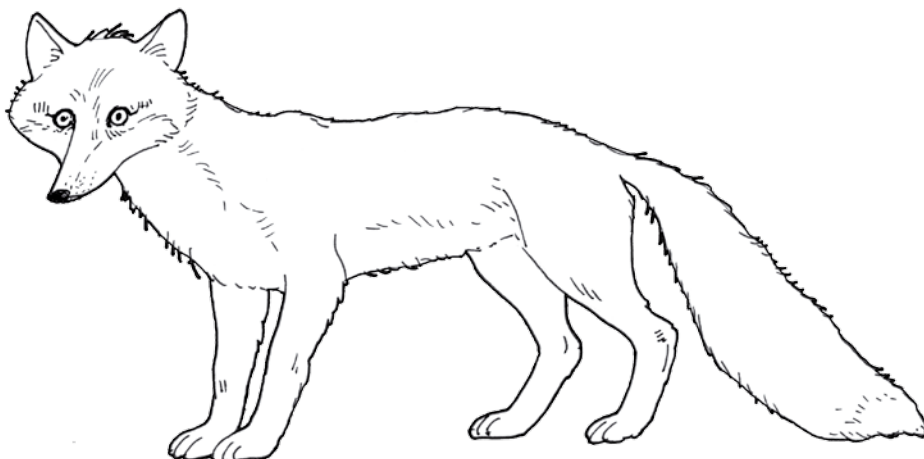
Mitu jalga on rebasel? Näita: kõrvad, silmad, nina.

Rebane on loom. Loomal on ... mis kehaosad? Looma keha katavad karvad.
Mis värvi on rebase karvad?

2. A. Kuula. Näita pildil: kere, jalad, pea, kael, saba.

B. Värvi rebase pilt (õpetaja korralduste järgi).

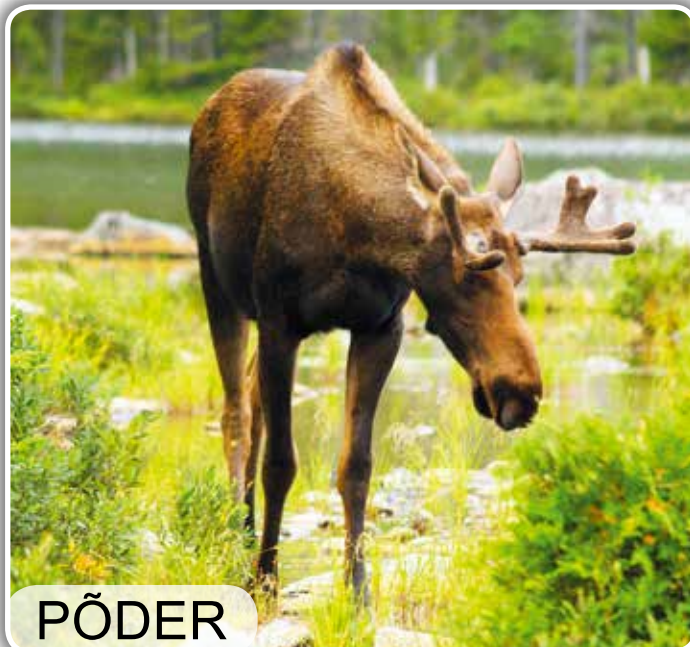
3. Mis loomi sa tunnud? Mis looma sa oled näinud?

NEED KÕIK ON LOOMAD.

KARU

PÕDER

JÄNES

SIIL

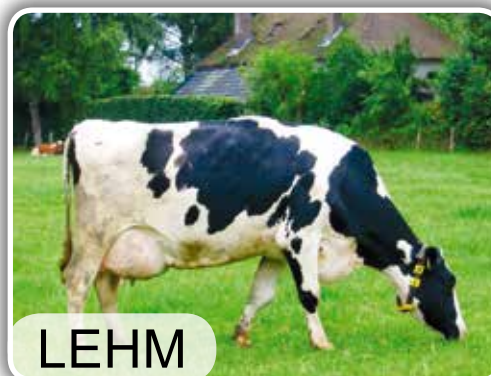
LAMMAS

REBANE

HOBUNE

LEHM

4. A. Kuula.

Ühel hommikul läks Mari aeda. Mari märkas puuksal ühte lindu. Küll see oli ilus lind! Sellel linnul on punane kõht. Mari tegi linnust pildi. Vaata pilti. Kes on pildil?

B. Kuula. Näita vastav kehaosa: pea, kael, kere, tiivad, jalad, saba.

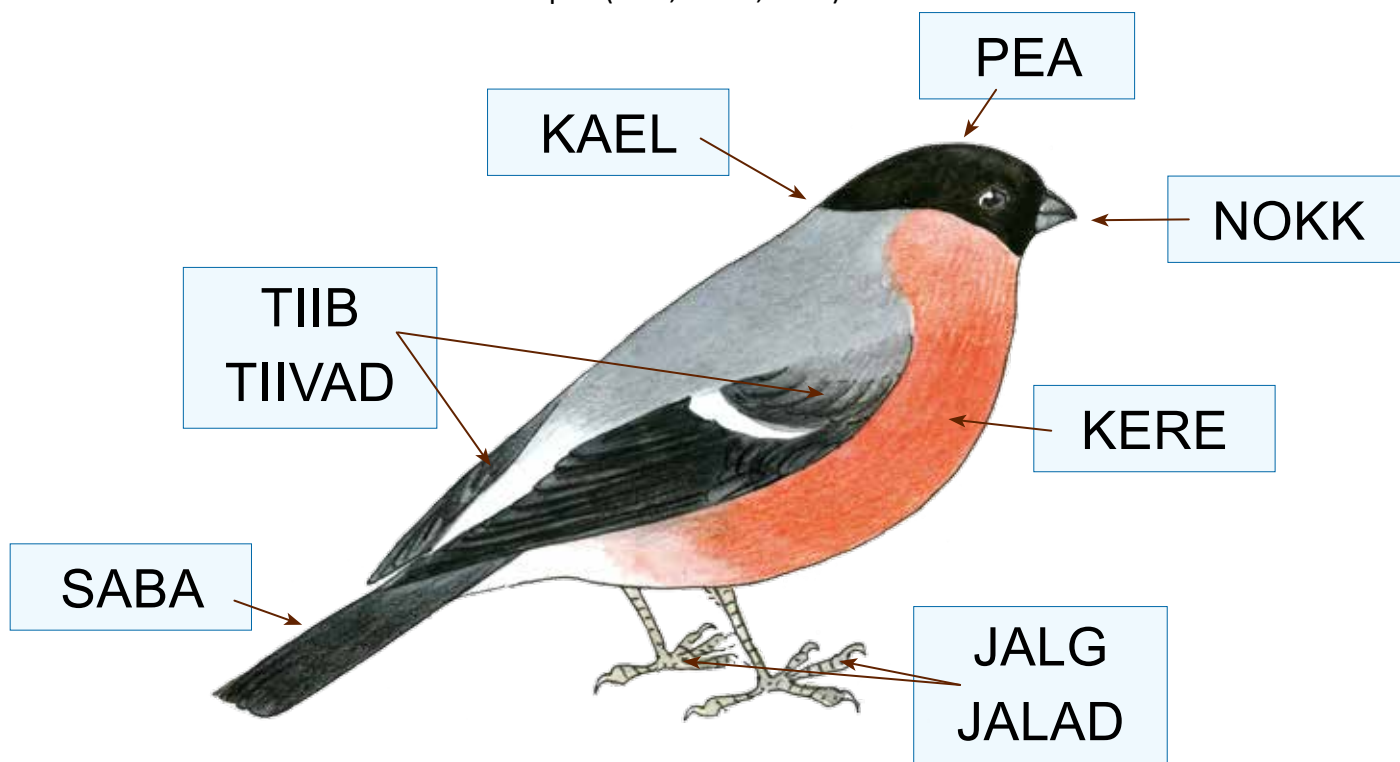
Näita: nokk. Mitu jalga on leevikesel?

Leevike on lind. Linnul on 2 jalga. (Loomal on ... mitu jalga?)

Linnul on nokk. (Loomal on ... (Mille abil ta sööb?))

Linnu keha katavad suled. (Looma keha katavad ... .)

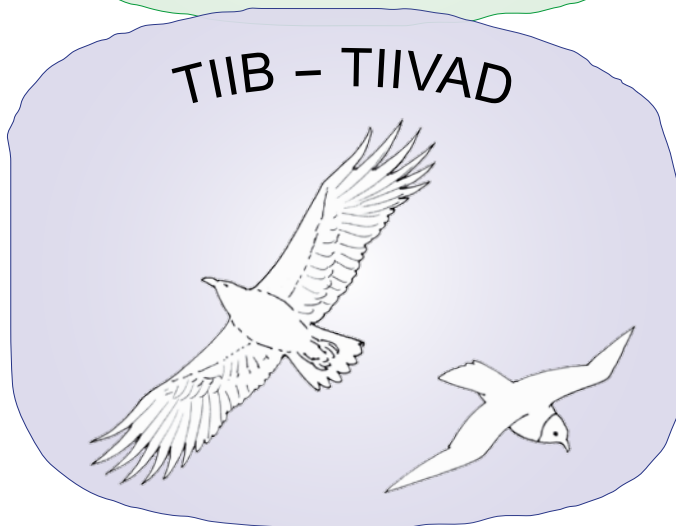
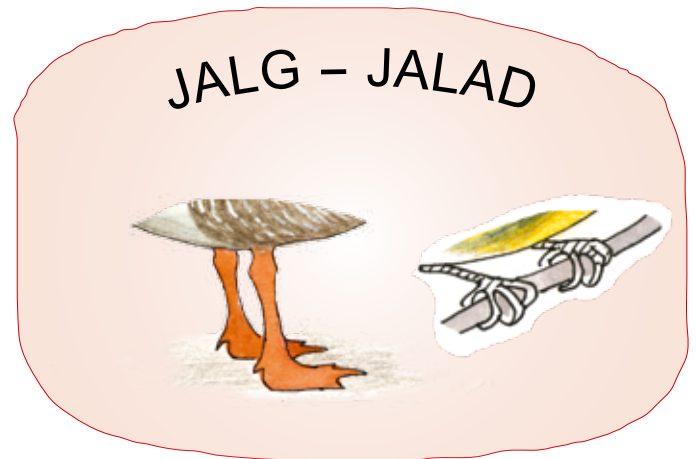
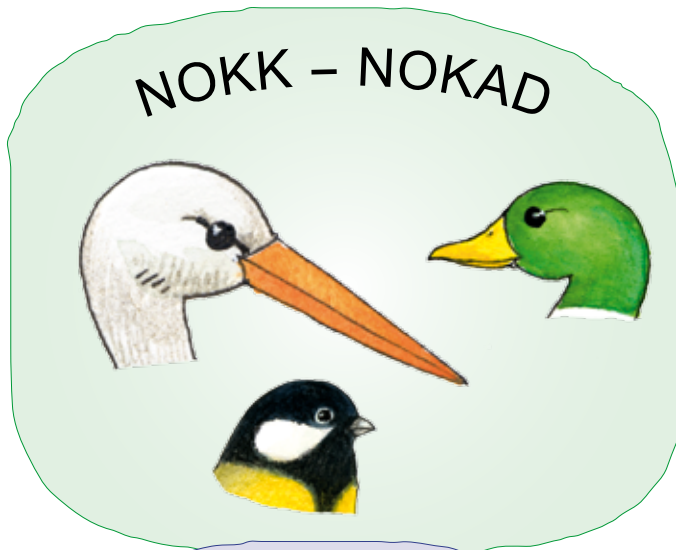
Mis värvi on leevikese suled: pea (kere, tiivad, saba)?

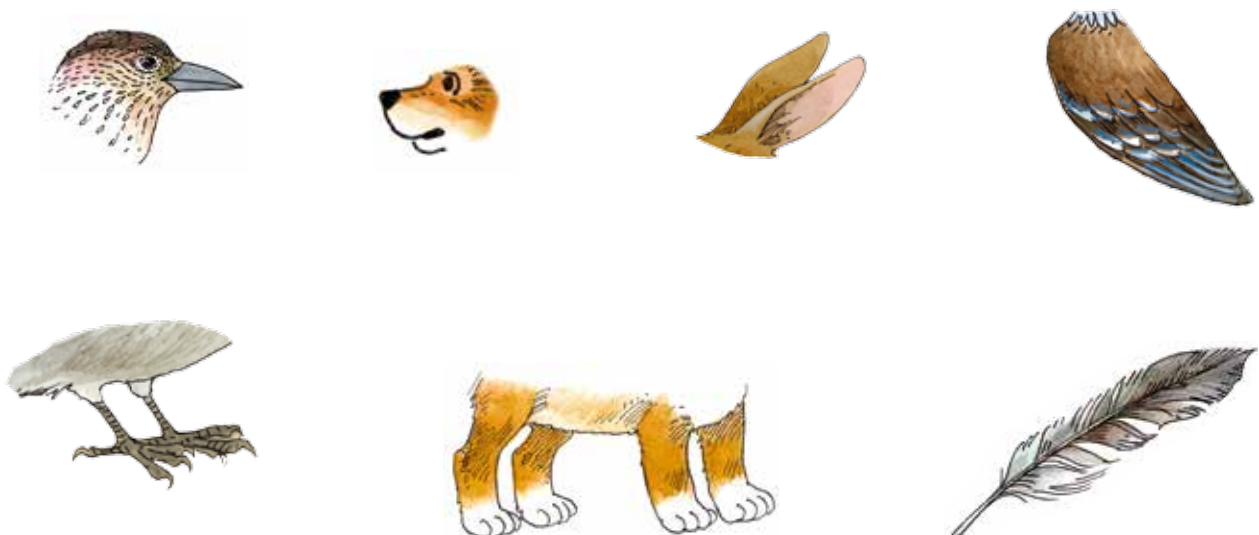
5. Milliseid linde sa tunned? Näita ja nimeta.

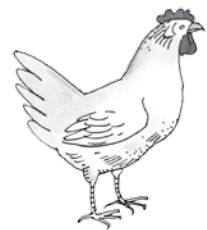
6. Vaata pilte. Mille poolest on linnud erinevad?

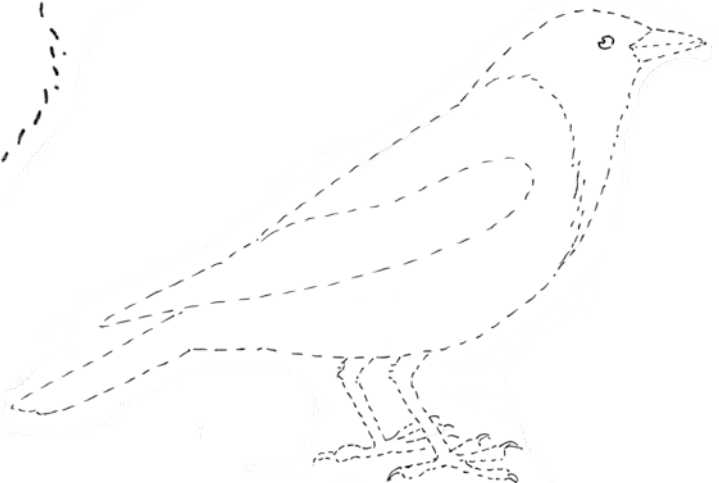
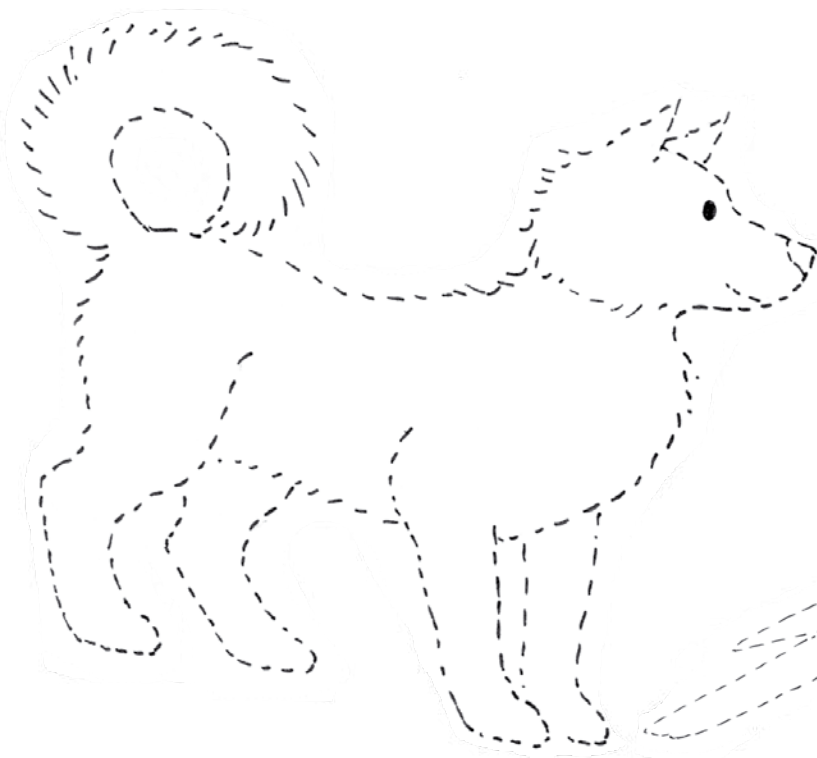
7. Mis on kõigil lindudel? Tee õigetele piltidele joon ümber.

8. A. Näita lehma (hobuse, kana, sea) pilti. Kelle pilt ei sobi ritta? Miks?
B. Näita tuvi (koera, varesse, kuke) pilti. Kelle pilt ei sobi ritta? Miks?

9. Joonista pildid lõpuni. Värv.

KODU-ÜMBRUSE LINNUD

1. A. Näita linnu pilti: toonekurg (varblane, ...). B. Kes on pildil? Näita. Nimeta.

KULD-NOKK

VARBLANE

PÄÄSUKE

TOONE-KURG

RÄHN

2. A. Vaata pilti. Kes on pildil?

B. Tihane mahub lapse peopessa. Kas tihane on suur või väike?

C. Mis värvi on tihase pea (selg, saba, tiivad, kõht, nokk)? Näita pildil.

D. Mida tihane sööb?

TIHANE

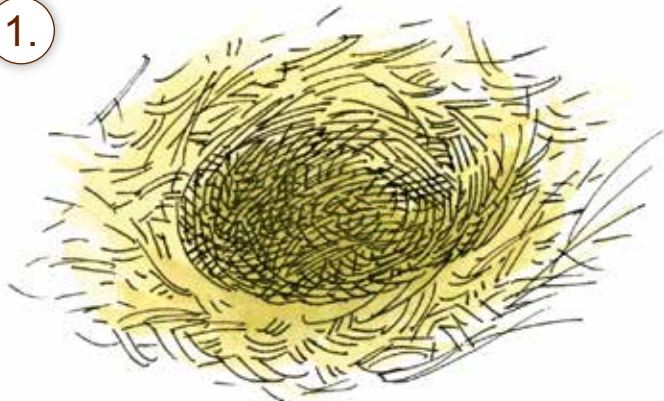
3. Värvige tihase pilt.

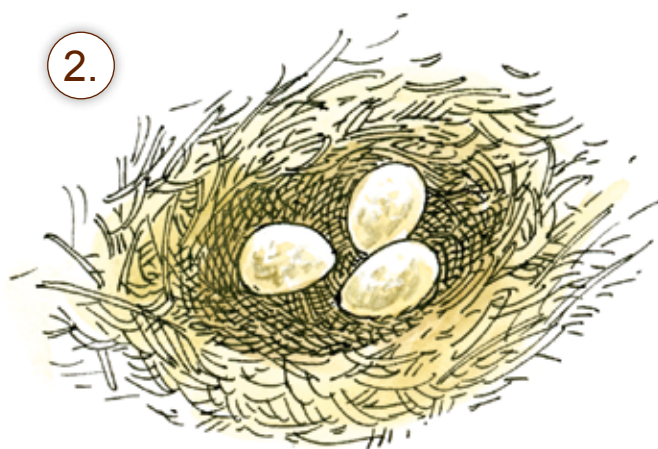
4. Kuula lauset. Näita sobivat pilti.

1. Linnud ehitavad pesi. 2. Pesa sisse munevad linnud mune. 3. Munadest tulevad välja pojad. 4. Linnud annavad poegadele süüa. Nad toidavad poegi.

1.

2.

3.

4.

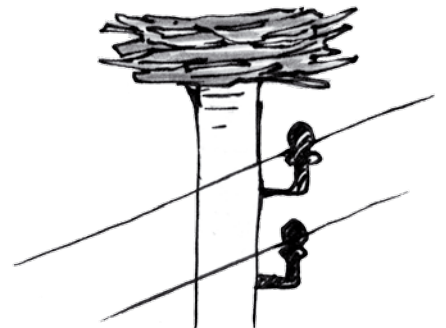
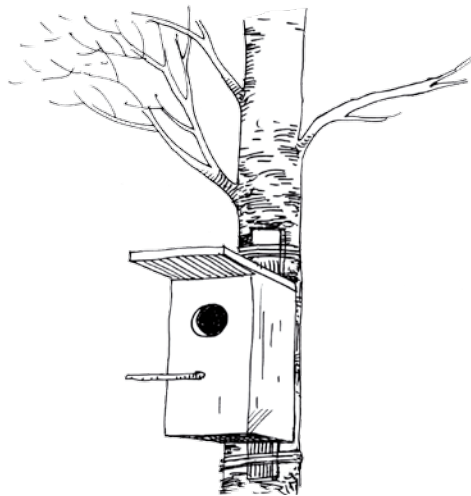
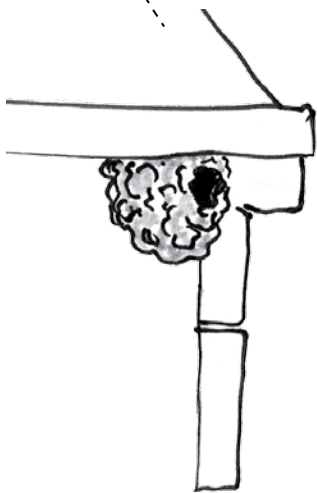
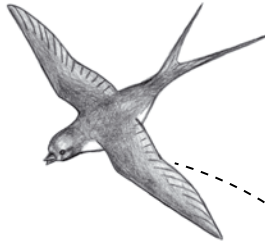

5. A. Kes on pildil? Näita ja nimeta. B. Lindude pesad on erinevad.
Kuhu teeb vares / toonekurg pesa? Millest teeb vares / toonekurg pesa?
Kelle pesa on suurem (varese või toonekure)? Kelle pesa on väiksem?

6. A. Kes on pildil? Näita ja nimeta.
B. Kus on linnu pesa? Ühenda pildid.

7. Mida sina täna hommikul söid?

Mida linnud söövad? (usse, seemneid, marju, putukaid)

1.

2.

3.

4.

8. A. Kuula. (Öppejutt „Kuldnokk”, vt ÕM lk 12.)

Talvel on lumi maas. Õues on külm. Linnud ei leia putukaid ja usse. Soojal maal ei ole lund. Seal on lindudel palju süüa. Mõned linnud lendavad sügisel soojale maale. Kevadel lendavad linnud tagasi. Need linnud on rändlinnud.

B. Vaata pilti. Mis lind on pildil?

KULD-NOKK

PÄÄSUKE

TOONE-KURG

9. A. Kes lendavad soojale maale? Näita. Nimeta.
 B. Kes jäävad talveks Eestisse? Näita. Nimeta.
 C. Ühenda linnupilt sobiva kohapildiga.

- 10. A. Kes on pildil? Näita ja nimeta.**
B. Leia samasugused linnud. Ühenda pildid joonega.

- 11. A. Mari joonistas naljapildid. Mis on lindudel puudu? Joonista.**
B. Kuula lauset. Näita linnu pilti. Lõpeta lause.

1. Varesel on puudu ... . 2. Tihasel on puudu ... . 3. Toonekurel on puudu ... .

SABA

TIIB

NOKK

KODU-LOOMAD

1. A. Kuula, kellest ma räägin?

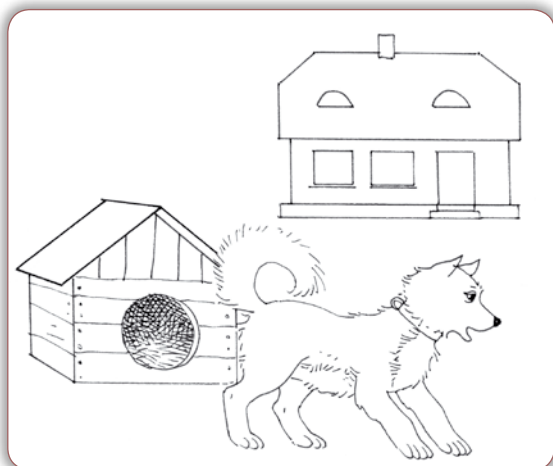
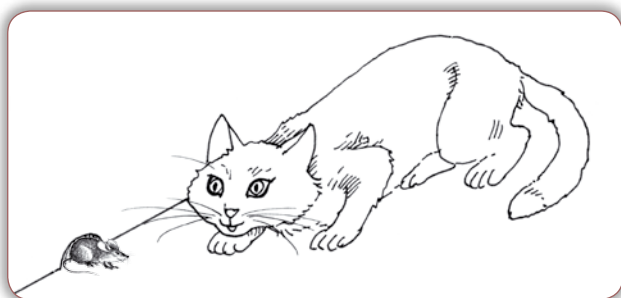
Mul on kodus üks loom. See loom on karvane. Mõnikord see loom haugub. (See loom on ...)
Minu koer elab minu kodus. Ma annan talle süüa. Ma jalutan koeraga. Koer on koduloom.

B. Mis loom on pildil? Näita ja nimeta.

KOER JA KASS ON KODU-LOOMAD.

2. Kuidas on koer / kass inimesele vajalik?

3. Näita pilti. (suur / väike, karvane / sile, koer / kass).

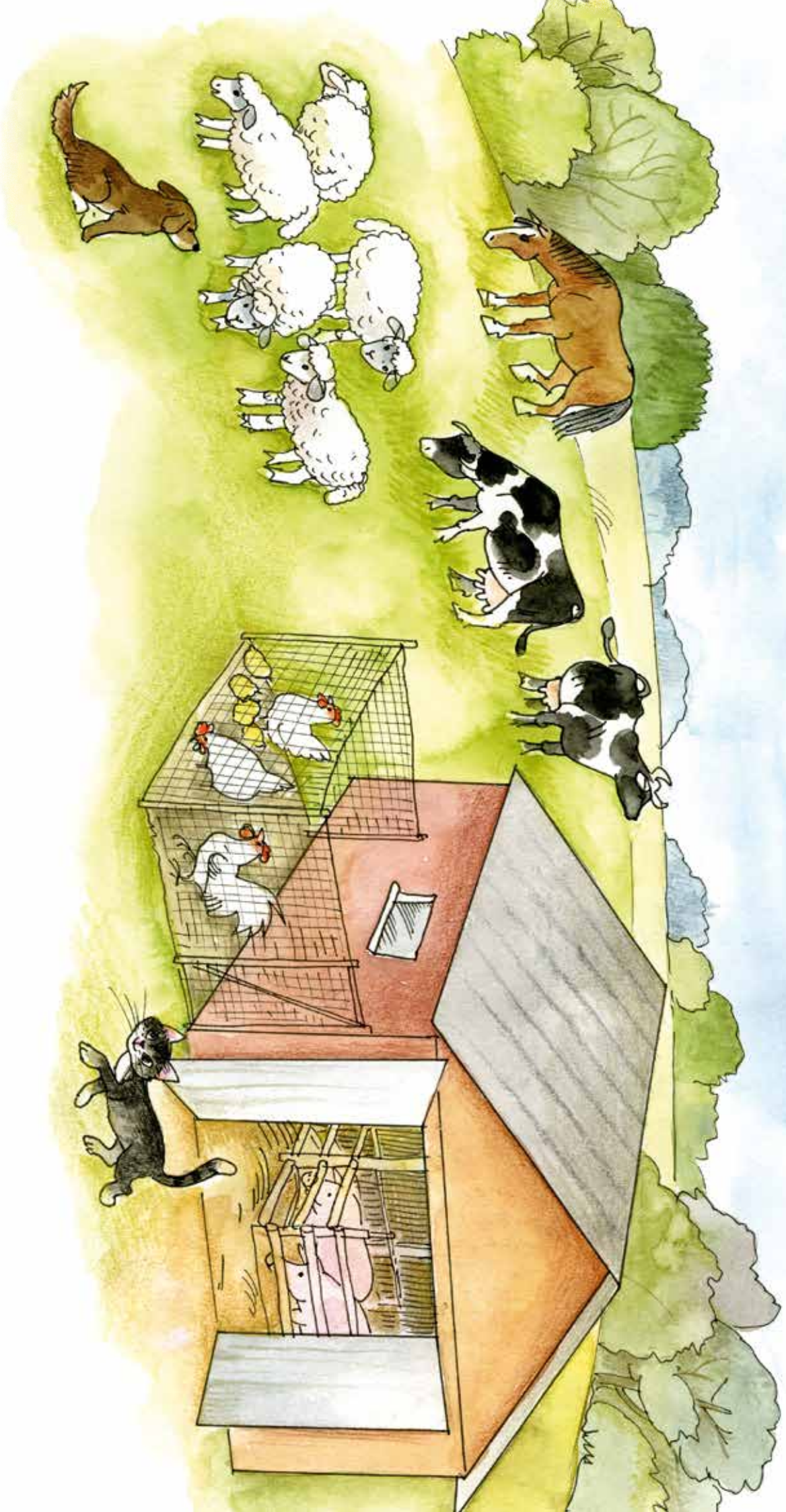
KOERAD ON ERINEVAD.

KASSID ON ERINEVAD.

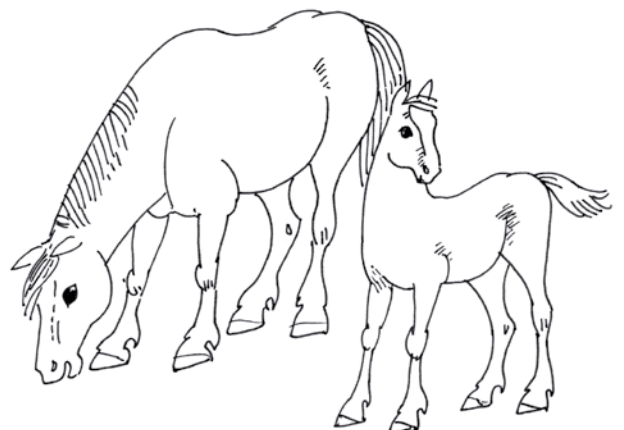
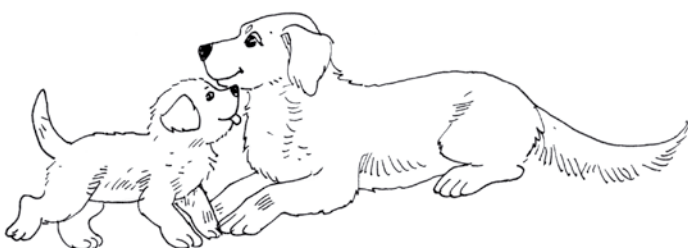
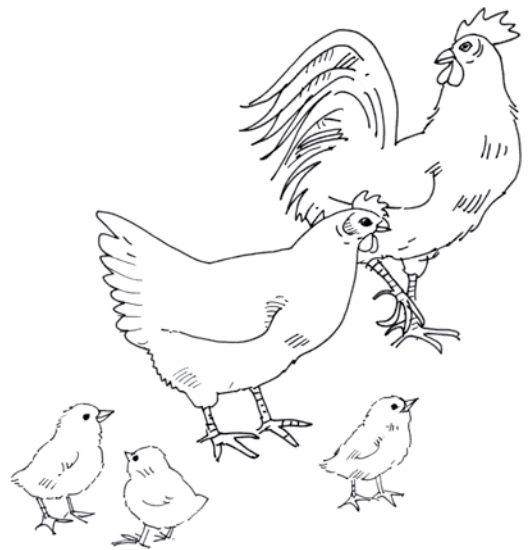
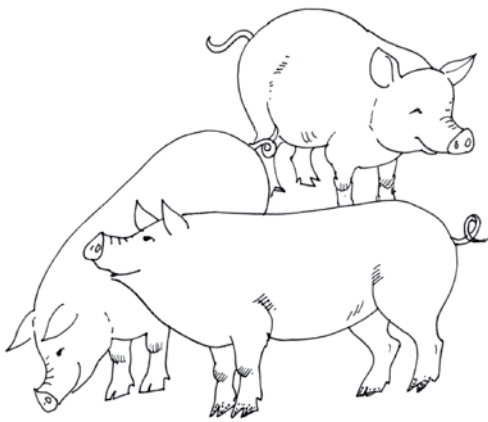
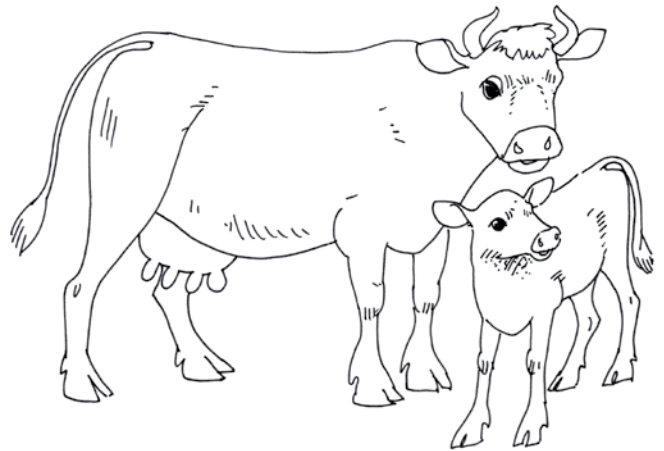
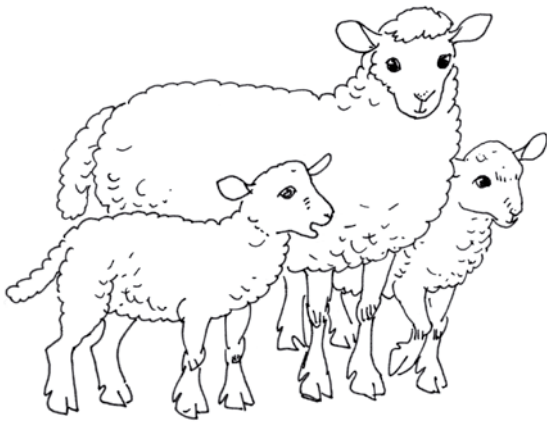

4. A. Milliseid koduloomi sa tunnend? Näita ja nimeta. B. Kus elavad koduloomad? (Kes elab kus?) Laudas, kuudis, puuris, toas.
C. Mis häält teeb siga (lehm, ...)?

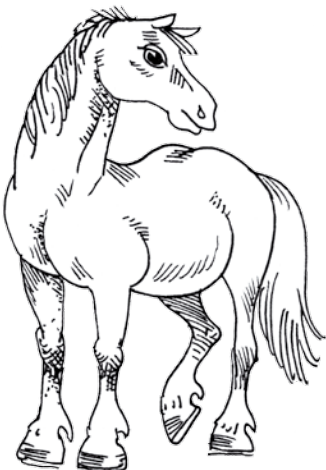
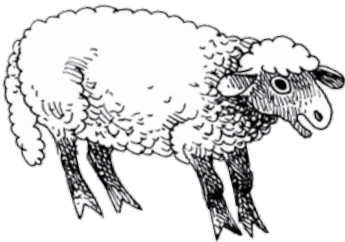
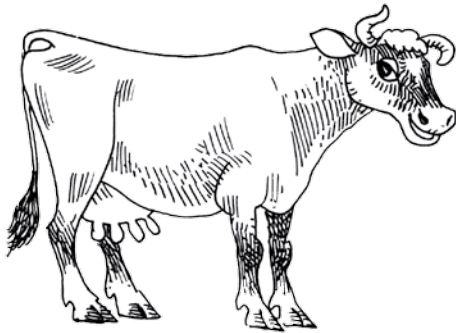
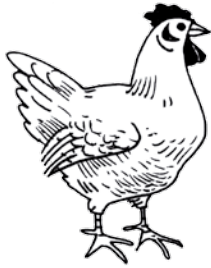
5. Tee loomapererele värviline joon ümber. Kasuta iga pere jaoks erinevat värvi.

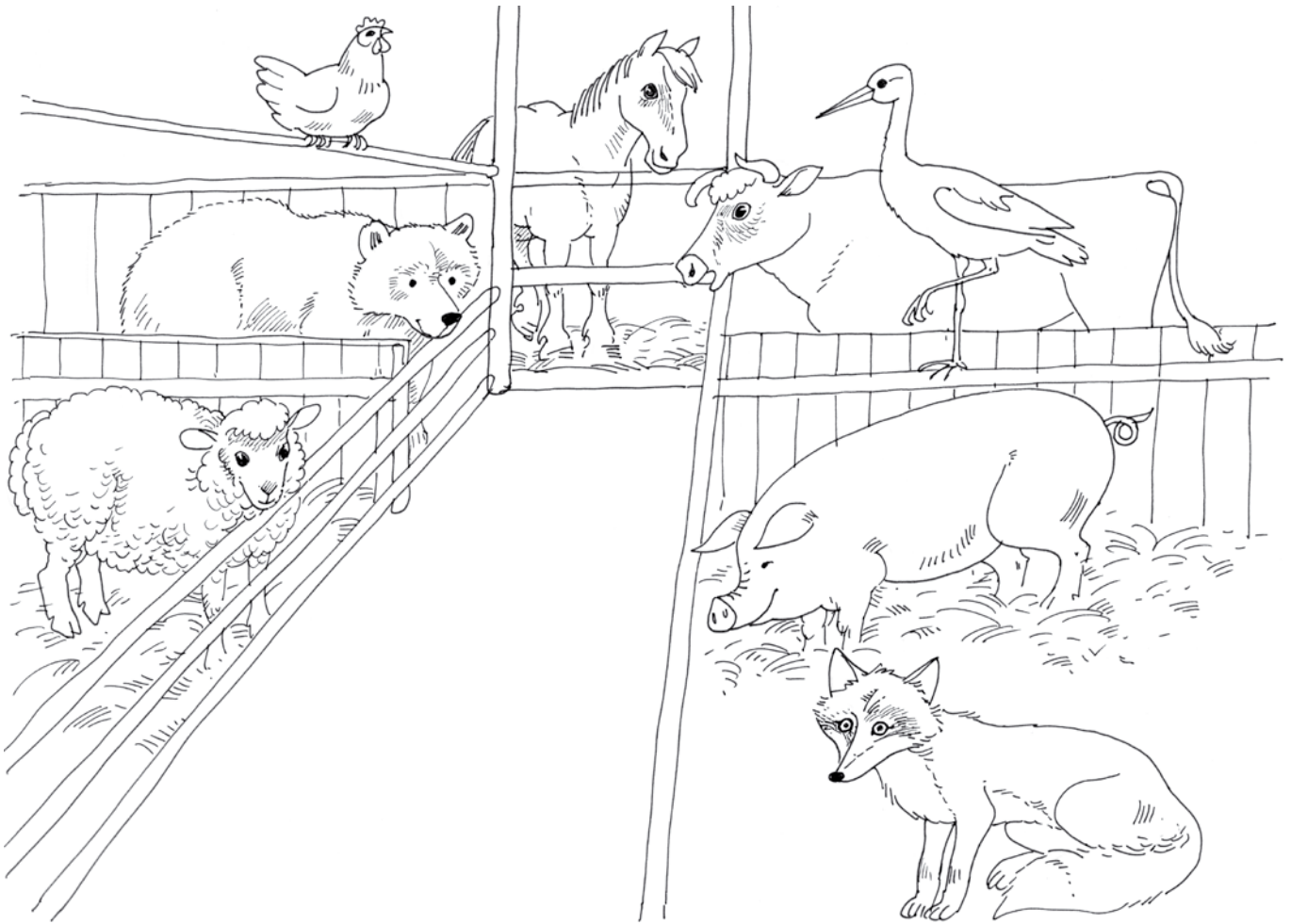

6. A. Kuidas on koduloomad inimesele vajalikud? Ühenda joonega õiged pildid.
B. Värvige koduloomade pildid korralduste järgi. (Nt Siga on roosa. Pildil on roosa siga.)

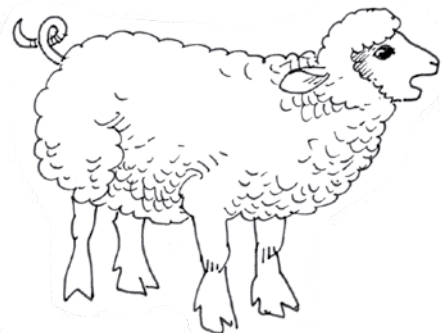
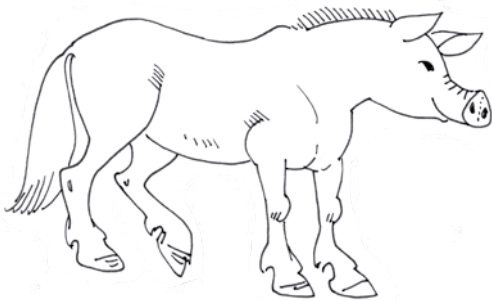

7. A. Mis on pildil valesti? (Mis loomad ei ela laudas?)
B. Kes elavad laudas? Värvige nende loomade pildid.

8. Vaata loomade välimust. Mis on pildil valesti?

1. Hobusel on vale ... . Mis looma pea see on?
2. Koeral on vale ... . Kelle pea see on?
3. Lambal on vale ... . Kelle saba see on?
4. Kassil on vale ... . Kelle pea see on?

METS-LOOMAD

1. A. Kuula. Kes on pildil? Kus elavad karu ja rebane?

Karu ja rebane elavad metsas. Nad otsivad endale ise süüa. Karu ja rebane on metsloomad.

B. Võrdle loomade suurust (suurem / väiksem).

REBA | NE ON METS-LOOM.
KARU ON METS-LOOM.

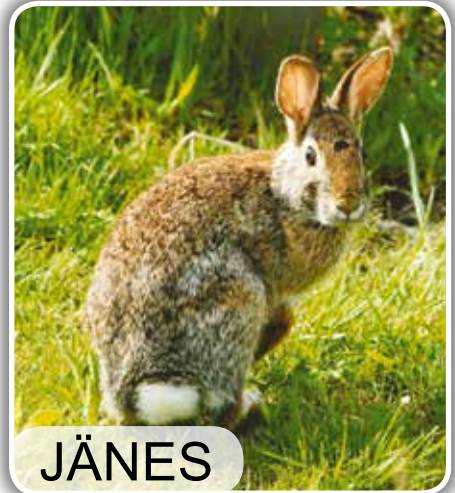
KARU } ON { SUUREM }
REBA | NE } } VÄIKSEM } KUI ...

2. Milliseid metsloomi sa veel tunned? Näita ja nimeta.

ORAV

JÄNES

SIIL

HUNT

METS-SIGA

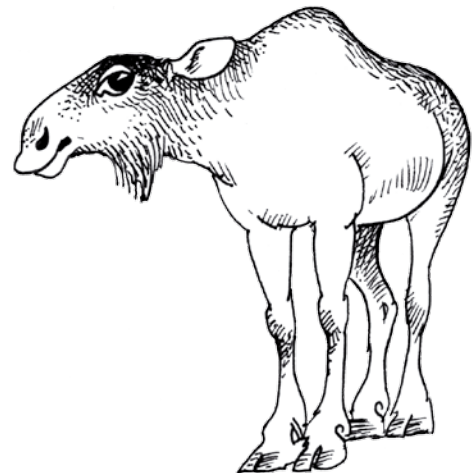
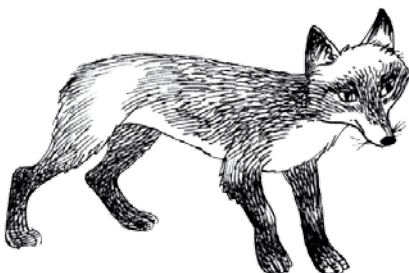
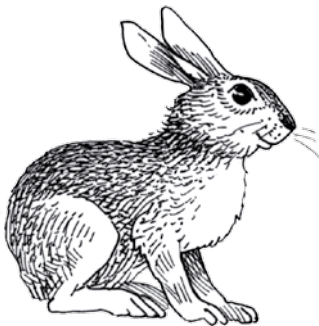
PÕDER

Mängud

1. Kuula. Olen suur loom. Ma olen pruuni värvi. Peas on mul suured sarved.
Mis loom ma olen? (vajadusel abiks lk 65 loomade pildid).
2. Kuula. Olen väike loom. Ma olen halli värvi. Mul on pikad kõrvad. Ma hüppan kiiresti.
Mis loom ma olen?
3. Tee karu (hundi, siili, ...) häält.
4. Kõnni karu (rebase, põdra, ...) moodi.
5. Mängi ühte metsloomaga. Lase teistel arvata, mis loom sa oled.

3. Mari joonistas naljapildid. Mis on loomadel puudu? Näita pilti: okkad (saba, sarved). Kellele osad kuuluvad? Ühenda joonega. Värv.

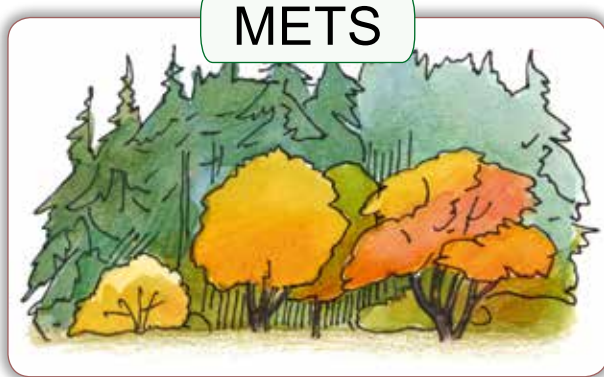

4. Juhata loomad oma koju. Ühenda joonega sobivad pildid. (vt ÕM lk 21)

METS

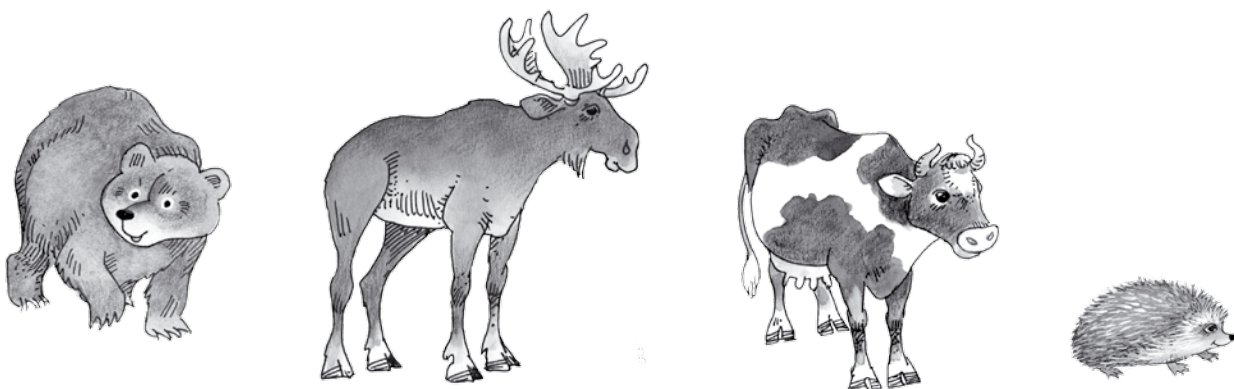
KODU

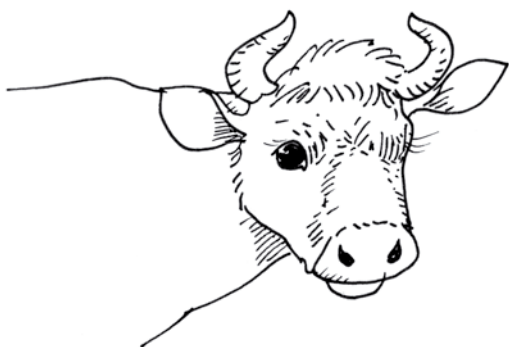
* Koduloomad on ... . Metsloomad on ... .

5. Kes on pildil? Nimeta. Kelle pilt ei sobi ritta? Miks?

6. Vaata pilte. Mille poolest on lehm ja põder sarnased?

LEHM

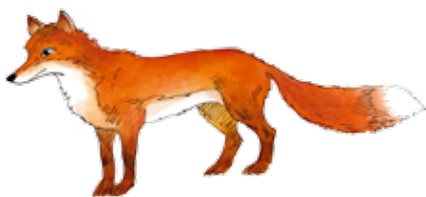

PÕDER

LEHMAL ON SARVED.
PÕDRAL ON SARVED.

7. A. Kes on pildil? Näita ja nimeta. B. Leia paarilised. Ühenda joonega.

8 A. Kes on pildil? Nimeta.

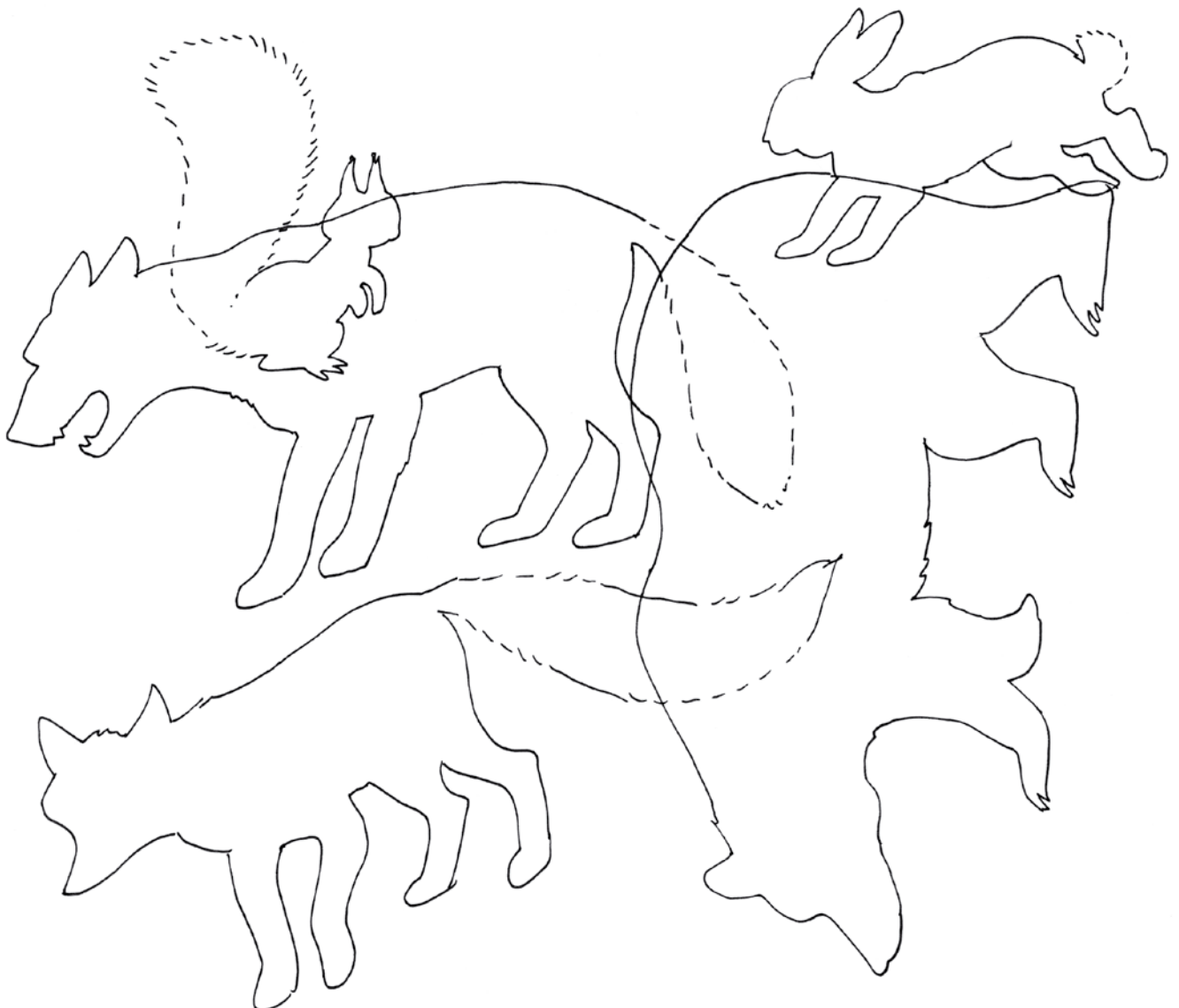
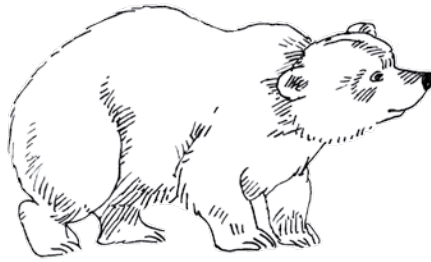
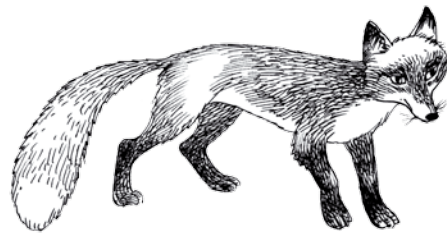
B. Ühel hundil on midagi puudu. Mis kehaosa on puudu? Joonista puudev kehaosa.

C. Värvige huntide pildid.

9. A. Mis metsloomad on pildil? Näita ja nimeta.
B. Leia alumiselt pildilt loomad.
C. Mis loomad leidsid? Värvige nende loomade pildid.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Hariduslike erivajadustega
õpilaste õppevara arendamine

ISBN 978-9949-524-06-8

9 789949 524068